

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Bibliotheek

APPROVAL

NAAM: *Meliza Amy Djarkasi*

verleent aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar/zijn afstudeerscriptie via de catalogus full-text beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Plaats en datum, .. *Paramaribo 19 maart 2019*

Handtekening *Amy Djarkasi*

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Faculteit der Maatschappijwetenschappen

**Een analyse van het cijfermatig handelspatroon van
de Surinaamse economie betreffende goederen, in de
periode 2000-2016**

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Science in de Economie

Studierichting: Economie

Naam: Djarkasi Meliza Amy

Begeleider: drs. King Roy

Paramaribo, maart 2019

Voorwoord

De opgedane kennis en vaardigheden die ondergetekende zijn bijgebracht als studente aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname, hebben ondergetekende in staat gesteld een thesis te schrijven die voldoet aan de vereisten van genoemde universiteit. Ter afronding van de studie behoort een thesis onderzoek te worden verricht. Hiermee wordt de graad Bachelor of Science in de Economie verkregen. Het schrijven van een thesis geschiedt niet altijd even snel en makkelijk. Ondanks alle obstakels heb ik doorgezet om het welslagen van deze thesis mogelijk te maken. De uitvoering van dit onderzoek mag ik beschouwen als een leerrijke- en positieve ervaring. Het onderwerp van deze thesis is getiteld: “Een analyse van het cijfermatig handelspatroon van de Surinaamse economie betreffende goederen, in de periode 2000-2016”.

Deze thesis is mede tot een goed einde gekomen dankzij de hulp van een aantal mensen, die ik hiervoor graag bedank. Ten eerste wil ik in het bijzonder mijn ouders dankzeggen, voor alle steun, motivatie, begeleiding en begrip. Daarnaast wil ik mijn begeleider drs. R. King hartelijk bedanken, voor de begeleiding, inzet en de tijd besteed aan de totstandkoming van deze thesis. Ook dank ik de richtingscoördinator van de studierichting Economie drs. R. Dwarka en de medebeoordelaar drs. B. Mathoera voor de bijdrage welke zij hebben geleverd. Verder richt ik een woord van dank aan mijn naaste familie en vrienden voor de nodige motivatie en ondersteuning. Tot slot dank ik God voor de kracht, inzicht en doorzettingsvermogen tijdens mijn studieperiode.

Meliza Amy Djarkasi

Paramaribo, maart 2019

Samenvatting

Het onderwerp van deze thesis is internationale handel. De titel van deze thesis luidt als volgt: “Een analyse van het cijfermatig handelspatroon van de Surinaamse economie betreffende goederen, in de periode 2000-2016”. De probleemstelling van deze thesis is: “In hoeverre kan de Surinaamse economie als ‘trade open’ in de periode 2000-2016 worden beschouwd?”. De probleemstelling heeft als deelvraag: “Hoe is het verloop van de Surinaamse GDP ten opzichte van de gemeten ‘trade openness’ percentages van Suriname in de periode 2000-2016?”. Internationale handel is volgens Krugman, Obstfeld & Melitz (2012) het kopen en verkopen van goederen en diensten tussen verschillende landen. Er zijn geen economieën die zelfvoorzienend zijn en hierdoor worden economieën tot internationale handel gedreven. Economische integratie is onderdeel van internationale handel. ‘Trade openness’ is van groot belang binnen de internationale handel en heeft te maken met het economisch beleid dat gevoerd wordt door de overheid. In dit onderzoek worden de macro-economische parameters namelijk de importen, exporten en de GDP geanalyseerd. Middels de analyse van deze parameters kan de handelsopenheid van de Surinaamse economie worden berekend. De twee multilaterale organisaties die zich beijveren voor internationale vrije handel zijn de WTO en de UNCTAD. Suriname drijft handel met verschillende handelsblokken te weten: ASEAN, CARICOM, EU, MERCOSUR, NAFTA en NGL. De uitgevoerde analyses wijzen uit dat de Surinaamse economie als ‘trade open’ kan worden beschouwd in de periode 2000-2016. Het gemiddelde percentage van de handelsopenheid in de periode van beschouwing is 84%. Economen wereldwijd geven aan dat hoe dichter het percentage van ‘trade openness’ is van 100%, hoe open zo een economie is voor het buitenland. Een percentage van 84% is dus heel hoog en kan de Surinaamse economie daarom als ‘trade open’ worden beschouwd. Suriname haar exporten zijn grotendeels afhankelijk van producten afkomstig uit de mijnbouwsector. Het is van belang dat de economie van Suriname niet slechts afhankelijk is van de mijnbouwsector. Diversificatie van de Surinaamse economie is zeer noodzakelijk. Ook zou er een beter handelsbeleid moeten komen zodat de afzet van de eigen productie wordt beschermd. Suriname zou moeten proberen om mogelijkheden te creëren tot verwerking van geïmporteerde halffabricaten tot eindproduct in eigen land om deze dan vervolgens op potentiële markten afzetten.

Lijst van afkortingen

ABS	Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname
ACP	African, Caribbean and Pacific Group of States
ASEAN	Association of Southeast Nations
ASYCUDA	Automated System for Customs Data
BBP	Bruto Binnenlands Product
CAHFSA	Caribbean Agricultural Health and Food Safety Agency
CARICOM	Caribbean Community and Common Market
CARIFTA	Caribbean Free Trade Association
CEC	Commission for Environmental Cooperation
CGE	Computable General Equilibrium
CSME	Caribbean Single Market and Economy
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EU	Europese Unie
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
GDP	Gross Domestic Product
GTAP	Global Trade Analysis Program
HS	Harmonized System
IAI	Initiative for ASEAN Integration
MERCOSUR	Mercado Común del Sur
NAAEC	North American Agreement on Environmental Cooperation
NAFTA	North American Free Trade Agreement
NGL	Niet-Geassocieerde Landen
UNCTAD	United Nation Conference on Trade and Development
VN	Verenigde Naties
WTO	The World Trade Organization

Inhoudsopgave:

Voorwoord

Samenvatting

Lijst van afkortingen

Inleiding	6
1 Internationale handel en multilaterale handelsorganisaties	9
1.1 Handel en internationale handel	9
1.2 Theorieën betreffende Internationale handel.....	10
1.2.1 De Klassieke theorie	11
1.2.2 De Neo-Klassieke theorie	12
1.2.3 De moderne handelstheorie	12
1.2.4 De product levenscyclus theorie.....	13
1.2.5 Het Porter Diamant model.....	14
1.3 Economische integratie	16
1.4 Institutionele kader van internationale handel	18
1.4.1 De World Trade Organization (WTO)	18
1.4.2 United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)	20
2 Theorie betreffende ‘trade openness’	22
3 Theoretische beschrijving van de handelsblokken	26
3.1 De Association of Southeast Asian Nations (ASEAN).....	26
3.2 De Caribbean Community (CARICOM)	27
3.2.1 Caricom Single Market & Economy (CSME).....	28
3.2.2 Toetreding van Suriname tot de CARICOM.....	29
3.3 De Europese Unie (EU)	30
3.4 Mercado Común del Sur (MERCOSUR).....	32

3.5 North American Free Trade Agreement (NAFTA).....	33
3.6 De Niet-Geassocieerde Landen (NGL)	34
4 Surinaams handelspatroon gedurende de periode 2000-2016	35
4.1 De handel tussen Suriname en de verschillende handelsblokken	35
4.2 De handelsbalans van Suriname.....	47
4.3 ‘Trade openness’	49
Conclusie.....	55
Aanbevelingen	56
Geraadpleegde bronnen	57
Bijlage de importen en de exporten gedurende de periode 2000-2016	

Inleiding

Algemeen

Er zijn geen economieën die zelfvoorzienend zijn en derhalve zijn andere economieën nodig om te voorzien in de behoefte, waarvan er een tekort is of ontbreekt in die economie. Hierdoor worden economieën tot internationale handel gedreven en kan worden bereikt middels het afschaffen van tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen voor het verkeer van goederen, diensten en productiefactoren tussen een groep landen. De landen die economisch integreren bieden dus markttoegang aan hun handelspartners. De geboden markttoegang aan de deelnemende lidstaten stimuleert internationale handel vanwege de verwijdering van handelsbelemmeringen met als gevolg handelsopen economieën. Handelsopenheid kan economische voordelen voor landen opleveren. Volgens de wetenschap is economische groei het resultaat van onder andere 'trade openness'. Aangezien 'trade openness' economische voordelen heeft, heeft dit de interesse in mij aangewakkerd om een onderzoek uit te voeren betreffende 'trade openness' en na te gaan als Suriname als 'trade open' kan worden beschouwd.

Probleemstelling

Naar aanleiding van het voorgaande luidt de probleemstelling van het onderzoek als volgt:

In hoeverre kan de Surinaamse economie als 'Trade Open' in de periode 2000-2016 worden beschouwd?

Deelvraag: Hoe is het verloop van de Surinaamse GDP ten opzichte van de gemeten 'Trade Openness' percentages van Suriname in de periode 2000-2016?

Doel van het onderzoek

Ten eerste is het doel van dit onderzoek om de bachelorstudie Economie aan de Faculteit der Maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname af te ronden. Daarnaast is het doel om middels literatuur en empirisch onderzoek inzichten te verschaffen in het cijfermatig handelspatroon van Suriname betreffende goederen in de periode 2000-2016.

Maatschappelijke relevantie

Het Surinaams exportpakket omvat voor 80%-90% mijnbouwproducten. De kapitaalgoederen noodzakelijk voor de productie van deze uit de mijnbouwsector exporten, moeten worden geïmporteerd. Middels dit onderzoek wordt de verhouding importen plus exporten ten opzichte van het Bruto Binnenlands Product geanalyseerd over een periode van 2000-2016. Beleidsmakers met name de overheid en het bedrijfsleven kunnen kennis opdoen betreffende het Surinaamse handelspatroon. Ook studenten en andere geïnteresseerden kunnen profijt hebben bij dit onderzoek, omdat ze dit onderzoek kunnen gebruiken als hulpmiddel voor informatie omtrent de handel van Suriname.

Methode van onderzoek

Deze thesis is onderverdeeld in twee delen namelijk:

1. Een literatuurstudie;
2. Een empirisch onderzoek.

Het theoretische gedeelte van dit onderzoek is gebaseerd op literatuurstudie. Voor het vergaren van de relevante informatie die wordt gebruikt in deze thesis, werd gebruik gemaakt van de faciliteiten van de bibliotheek van de Anton de Kom Universiteit van Suriname.

Bij het empirisch gedeelte wordt aan de hand van statistisch materiaal verkregen van het Algemeen Bureau voor de Statistiek en de World Bank, analyses uitgevoerd. Binnen dit onderzoek is er een datareeks gebruikt van 17 jaren, de periode van 2000 tot en met 2016.

Structuur van het onderzoek

Deze thesis omvat vier hoofdstukken. In hoofdstuk 1 worden enkele handelstheorieën beschreven die de internationale handel bevorderen en wordt het institutionele kader van internationale handel weergegeven. In hoofdstuk 2 worden de theorieën betreffende 'trade openness' belicht. Hoofdstuk 3 geeft theoretische beschrijving van de verschillende handelsblokken waarmee Suriname handel drijft weer. Verder worden in hoofdstuk 4 de handelcijfers van Suriname geanalyseerd. Tot slot wordt de thesis afgesloten met een conclusie die aan de hand van de analyses wordt getrokken en worden er aanbevelingen gegeven.

Beperking van het onderzoek

Er zijn door de jaren heen een aantal methoden ontwikkeld om 'trade openness' te meten. Economisten hanteren hun eigen norm welke gepaard gaat met hun methode. Internationaal is er vooralsnog geen gestandaardiseerde norm voor 'trade openness'. Afhankelijk van de/het gehanteerde model/ formule wordt er een norm vastgesteld door wetenschappers. De algemene formule om 'trade openness' te berekenen, welke verder gebruikt zal worden in dit onderzoek is de totale exporten plus importen gedeeld door de GDP (Lloyd & Mac Laren, 2000). Deze formule/maatstaf is geschikt voor economieën die als kleinschalig kunnen worden beschouwd, gelet op onder andere de grootte van de bevolking cq. markt, en niet tot nauwelijks is gediversificeerd. Een percentage van 100% indiceert dat een economie helemaal open is voor het buitenland. Economen wereldwijd geven aan dat hoe dichter het percentage van trade openness is van 100% hoe open zo'n economie is (Abdulkadri, Waller & Rhiney, 2000). De jaren 2017 en 2018 zijn niet meegenomen in de periode van beschouwing omdat de officiële handelscijfers van die jaren nog niet beschikbaar zijn bij het Algemeen Bureau voor de Statistiek.

1 Internationale handel en multilaterale handelsorganisaties

1.1 Handel en internationale handel

In dit hoofdstuk wordt beschreven enkele handelstheorieën die internationale handel bevorderen. Internationale handel is volgens Krugman, Obstfeld & Melitz (2012) het kopen en verkopen van goederen en diensten tussen verschillende landen. De algemene definitie van handel is het uitwisselen van producten tussen twee partijen tegen directe of uitgestelde betaling. Internationale handel is een activiteit die net zo oud is als de mensheid zelf. Er zijn geen economieën die zelfvoorzienend zijn en derhalve zijn andere economieën nodig om te voorzien in de behoefte, waarvan er een tekort is of ontbreekt in die economie. Hierdoor worden economieën tot internationale handel gedreven. Door handel te drijven met andere landen kan een land beschikken over producten, die het niet zelf kan produceren of die het land alleen tegen hoge productiekosten kan voortbrengen. Internationale handel richt zich dus op de fysieke verplaatsing zoals de import en export van goederen en diensten, tarifaire- en niet-tarifaire handelsbelemmeringen, economische integratie en internationale handelsorganisaties. Internationale handel is van belang vanwege de invloed die het heeft op de productie, werkgelegenheid en prijzen in de landen die onderling handel drijven (Welch G. & Welch P., 2007). Volgens de theorie moeten er twee producten worden verondersteld. Eén product wordt uitgevoerd en de andere wordt ingevoerd. Deze twee-product economie is een wezenlijk kenmerk van internationale handel: een land is meestal netto-exporteur van bepaalde producten en netto-importeur van andere. Op basis hiervan kan verondersteld worden dat landen goederen en diensten verhandelen vanwege hun verschilligheid. Volgens Ludo Cuyvers, Rob Embrechts, Glenn Rayp & Trudo Dejonghe (2014) is internationale handel onderdeel van het mondialiseringproces, waarbij intensievere economische relaties tussen productie, distributie en consumptie ontstaat. Enkele voordelen die internationale handel met zich meebrengt zijn onder andere (Ludo Cuyvers, Rob Embrechts, Glenn Rayp & Trudo Dejonghe, 2014):

1. Koper en verkoper verhandelen een product naar keus en maken winst. Een land koopt dus producten op wat het zelf niet kan produceren of waarvan de productie minder is dan de verwachte eisen, en verkoopt producten aan andere landen die zij in overtollige hoeveelheden bezit;
2. Internationale handel moet zorgen voor een efficiëntere productie. Export moet gebaseerd zijn op goederen en diensten die intensief worden geproduceerd met de

overvloedig beschikbare productiefactoren en de import moet bestaan uit goederen en diensten die intensief gebruikmaken van de schaarse productiefactoren;

3. Schaalvoordelen kunnen ontstaan vanwege specialisatie, waardoor een comperatief voordeel ten opzichte van concurrenten kan ontstaan.

Kritiek op Internationale handel:

Internationale handel hoeft niet altijd goed te zijn, het kan ook wel nadelen met zich meebrengen volgens Krugman, Obstfeld & Melitz, 2012. Ludo Cruyvers, Rob Embrechts, Glenn Rayp & Trudo Dejonghe, 2014 delen deze opvatting van Krugman, Obstfeld & Melitz en geven een verklaring ervoor, namelijk dat internationale handel bepaalde groepen binnen het land kan schaden. Internationale handel kan de industrieën die moeten concurreren met de import beïnvloeden en kan dus effect hebben op de inkomensverdeling in een land. Ook verloopt de internationale handel niet altijd soepel. Er zijn een aantal internationale economische problemen die de internationale handel kunnen beperken, bijvoorbeeld het protectionisme. Verder kan blokvorming van een aantal landen de internationale handel belemmeren. Een ander hinderpaal is de fluctuerende wisselkoers en de economische neergang van grote delen van de wereld. Buitenlandse schuld kan eveneens een probleem vormen (Pugel, 2012). Als het economisch beleid van een land gericht is op het heffen van handelstarieven, die ongewenst zijn voor internationale handel, zal dit beleid dat als restrictief wordt aangemerkt, andere landen verhinderen om goederen te exporteren naar zo'n land en zal het andere landen ook verhinderen om goederen van dat land te importeren (Pugel, 2012).

1.2 Theorieën betreffende Internationale handel

Door de jaren heen zijn er verschillende theorieën ontwikkeld betreffende internationale handel. Krugman & Obstfeld (2003) geven aan dat de Mercantilisten de eersten waren die een visie hadden ontwikkeld betreffende internationale handel. Deze theorie houdt in dat nationale staten hun exporten moeten maximaliseren en hun importen minimaliseren, waardoor de goudvoorraad van het land zou toenemen (Ludo Cruyvers, Rob Embrechts, Glenn Rayp & Trudo Dejonghe, 2014). Typend bij de Mercantilisten is dat het voordeel voor het ene land verkregen werd ten nadele van andere landen. De meeste mercantilisten zagen internationale handel als een zero sum-game. De wereld leek in hun ogen op een grote voorraadschuur met een vaststaande hoeveelheid goederen. Wat het ene land daaruit wist weg te slepen, was voor een ander land verloren. Een andere theorie was de Heckscher-Ohlin theorie. De Heckscher-Ohlin theorie stelt dat als twee landen twee goederen produceren en twee productiefactoren

(bijvoorbeeld arbeid en kapitaal) gebruiken om deze goederen te produceren, elk het goed zal exporteren dat het meest gebruik maakt van de factor die het meest voorkomt in dat betreffend land.

Voortvloeiende uit de kritiek op de Mercantilistische theorie zijn er andere stromingen (theorieën) voortgekomen, onder andere (Pugel, 2012):

1. De Klassieke theorie;
2. De Neo-Klassieke theorie;
3. De Moderne handelstheorie;
4. De Product levenscyclus theorie;
5. Het Porter Diamant model.

1.2.1 De Klassieke theorie

Zowel Adam Smith en David Ricardo hebben aangetoond dat internationale handel kan resulteren in een hoger welvaartsniveau. De theorie van het absolute voordeel van Adam Smith houdt in dat vrije handel tussen landen, maximaal baat brengt, zonder dat daarbij een betalingsoverschot in het ene land en een betalingstekort in het andere land als voorwaarde zou gelden voor die landen (Collegedictaat Internationale economie. 2015). Wanneer elk land zich specialiseert in de productie van die goederen waarin het een absoluut voordeel ten opzichte van de andere landen bezit en die exporteert, zal elk land zich meer van elk goed kunnen permitteren (Ludo Cruyvers, Rob Embrechts, Glenn Rayp & Trudo Dejonghe, 2014). De theorie betreffende absolute voordeel ook wel absolute kostenverschillen genoemd, betekent dat de productiekosten uitgedrukt in geld in het ene land lager zijn dan in het andere land. Volgens Krugman, Obstfeld en Melitz (2012) zijn de meest voorkomende oorzaken voor het ontstaan van absolute kostenverschillen de kosten van arbeid, de aanwezigheid van natuurlijke hulpbronnen, belastingverschillen en het stimuleren van de productie door subsidies.

De Klassieke econoom David Ricardo leverde kritiek op de theorie van de absolute kostenverschillen, door te bewijzen dat het niet alleen om de absolute, maar ook om de relatieve kostenverschillen gaat. David Ricardo ontwikkelde de wet van de comparatieve kostenverschillen (Salvatore, 2013). David Ricardo geeft aan dat de reden dat landen overgaan tot internationale handel het vergroten van hun welvaart is en geeft verder aan dat internationale handel mogelijk is wanneer er sprake is van een comperatieve kostenverschil tussen twee landen in een goed of dienst. Ricardo laat in zijn theorie zien dat de verschillen in de

capaciteiten van landen om goederen te produceren van invloed is op hun productiviteit en ten grondslag ligt aan de verklaring voor internationale handel. Deze verschillen in de capaciteiten van landen zijn volgens Ricardo te verklaren door de stand van technologische ontwikkeling. Het kan voor een land gunstig zijn om een goed te exporteren waar zij geen absoluut – maar wel een relatief voordeel in heeft. Hiermee wordt bedoeld dat internationale handel voordelig kan blijven voor beiden landen, zelfs wanneer één land beide producten tegen lagere kosten kan vervaardigen. De enige voorwaarde daartoe is, dat de comparatieve kosten in beide landen dienen te verschillen. Het ene land mag niet ten opzichte van het andere land in beide productielijnen in dezelfde graad productiever zijn. De handel komt dus tot stand als gevolg van verschillen in relatieve productiekosten. Ricardo's comparatieve kostenwet wordt nog steeds gebruikt als argument dat internationale handel voordelig kan zijn voor alle partijen (Salvatore, 2013).

1.2.2 De Neo-Klassieke theorie

Bij de Neo-Klassieke theorie kan worden aangenomen dat het neo-klassieke denken meer een voorzetting is van het klassieke denken. Deze stroming benadrukt de zelfregulerende werking van de economie en is gebaseerd op het werk van de klassieke denkers met als belangrijke aanpassing de waardetheorie op basis van het marginale nut. Het verschil in waarde bij de klassieke theorie is de ingezette hoeveelheid arbeid, die in het product gestoken is voordat het wordt verkocht. Terwijl de waarde van het product bij de Neo-klassieke theorie afhangt van zijn nut en zijn schaarste. De prijs hangt bij deze stroming dus niet alleen af van de productiekosten maar ook van de mate waarin het in een bepaalde behoefte voorziet (Salvatore, 2013).

1.2.3 De moderne handelstheorie

De intrede van het moderne denken begon met Adam Smith's Klassieke theorie. Deze stroming wijkt af van de traditionele theorieën, die aangeven dat de voordelen van internationale handel voortkomen uit de specialisatie van landen in bepaalde producten of sectoren. Door deze specialisatie werd geanticipeerd op economische integratie van de productie van de gehele sector, die kan resulteren in economische versterking van bepaalde lidstaten. De moderne handelstheorie richt zich niet alleen op de aanbodzijde, maar verklaart ook waarom bedrijven/landen markttoegang hebben op buitenlandse markten. Volgens Krugman, Obstfeld & Melitz (2012) wordt er in de moderne handelstheorie gelet op schaalvoordelen en het optreden van monopolistische concurrentie:

1. De mogelijkheid dat het comperatieve voordeel van een land kan veranderen onder invloed van activiteiten die in de particuliere sector en door de overheid worden ontplooid;
2. Het in beschouwing nemen van de verwachte schaalvoordelen bij het verklaren van het integratie proces. Deze vertalen zich in lagere productiekosten, spreiding van kosten van onderzoek en ontwikkeling over een grotere productie-afzet.

1.2.4 De product levenscyclus theorie

Een zeer gebruikelijke marketingstrategie binnen de economie is de product levenscyclus theorie die ontwikkeld is door Raymond Vernon. Elk product heeft volgens deze theorie een levensduur. Gedurende de gehele levensduur doorloopt het product vier verschillende fasen. De duur van elke fase staat niet vast en kan per product variëren. Hoe lang een product meegaat en de snelheid waarmee een product de gehele levenscyclus doorloopt, hangt onder andere af van de marktvraag en de inzet van marketinginstrumenten. Deze theorie wordt toegepast in marketingstrategieën. De vier fasen die een product doorloopt zijn (Verhagen, 2005):

1. De introductiefase;
2. De groeifase;
3. De volwassenheidsfase;
4. De neergangsfase

Ad 1. Wanneer een onderneming een product ontwikkeld heeft, zal het worden geïntroduceerd op de nationale en internationale afzetmarkt. Er wordt veel geïnvesteerd in bekendmaking en promotie van het nieuwe product om zodoende de verkoop op gang te brengen. Er worden relatief weinig verkopen gerealiseerd en er is geen winst. In deze fase is er sprake van weinig concurrentie omdat het een nieuw product betreft. Wanneer de consument het product leert kennen zullen er meer verkopen plaatsvinden en zal het product zich automatisch verplaatsen naar de volgende fase.

Ad 2. Het product is geïntroduceerd en begint geld op te leveren. Het product is winstgevend en de verkopen nemen toe. Het product krijgt grotere bekendheid, waardoor ook concurrenten het product kopiëren en een eigen versie op de markt brengen. Veelal bieden zij het product tegen een lagere verkoopprijs aan. Om zoveel mogelijk te kunnen verkopen zal het bedrijf de voordelen die het product biedt benadrukken en steeds investeren in promotie. De doelstelling

in deze fase is het terugverdienen van de gemaakte kosten in de introductiefase. Wanneer velen het product reeds hebben gekocht gaat het over naar de volgende fase.

Ad 3. Wanneer een product zich in de volwassenheidsfase bevindt realiseert het veel verkopen en zorgt voor winst. De winst kan geïnvesteerd worden in nieuwe producten of innovatie. Gedurende de volwassenheidsfase is het voor bepaalde producten interessant om het product te vernieuwen of innoveren, om een neergang van de verkoop tegen te gaan. In deze fase zal de nadruk liggen op kostenbeheersing om de levenscyclus te verlengen. Consumenten worden gestimuleerd om het product te vervangen door een nieuwere versie. Er is angst voor neergang van het product, waardoor er alles aangedaan wordt om de verkoop te stimuleren.

Ad 4. Het product wordt niet meer verkocht op het moment dat de markt verzadigd is. De vraag naar het product neemt steeds af. Deze fase kan op natuurlijke wijze in werking treden, maar kan ook bewust gestimuleerd worden door de introductie van nieuwe producten. Ondanks neergang blijven bedrijven soms het product aanbieden om trouwe klanten nogsteeds van dienst te zijn.

Niet elk product hoeft alle fasen te doorlopen. De duur van elke fase is afhankelijk van de vraag, productiekosten en de opbrengsten.

1.2.5 Het Porter Diamant model

Met het Porter Diamant model die ontwikkeld is door de Amerikaanse econoom Michael Porter, kan er achterhaald worden welke determinanten op landniveau voordelen opleveren. Het model wordt eveneens toegepast wanneer er sprake is van internationalisering. Micheal Porter ontwikkelde dit economisch model met het oog op de concurrentiepositie van bedrijven. Organisaties kunnen dit model gebruiken om vast te stellen in hoeverre zij binnenlandse voordelen kunnen omzetten in internationale voordelen. Door bij de determinanten van het model stil te staan zal het een bedrijf beter lukken om een strategisch doel te formuleren. Porter gaat ervan uit dat de concurrentiepositie van bedrijven gerelateerd zijn aan de prestaties van andere bedrijven. Porter richt zich hierbij op clusters van dezelfde productgroepen, waarbinnen een sterke concurrentiedruk heerst. Doorgaans stimuleren bedrijven binnen dezelfde clusters elkaar tot verhoogde productiviteit, bevordering van de innovatie en verbetering van het bedrijfsresultaat. Zulke bedrijven hebben er baat bij dat zij zich heel goed op de internationale markt kunnen voortbewegen en ook internationale concurrentie goed aankunnen (Porter, 2011).

Binnen het model worden er vier determinanten toegelicht deze zijn (Porter, 2011):

1. Factor omstandigheid;
2. Verwante en ondersteunende ondernemingen & industrieën;
3. Situatievraag & omstandigheden;
4. Sterke strategie, structuur en rivaliteit;
5. Overheid; en
6. Kansen.

Ad 1. Hiermee wordt de situatie in een land bedoeld, die betrekking heeft op productiefactoren. Deze factoren kunnen ingedeeld worden in materiële bronnen, human resources (kosten van arbeid, kwalificatie en betrokkenheid), kennis en infrastructuur. Deze factoren zijn belangrijk voor de concurrentie tussen ondernemingen.

Ad 2. Concurrerende leveranciers zorgen namelijk voor innovatie en internationalisering. Naast leveranciers zijn ook verwante bedrijven van belang. Als een onderneming internationaal succes heeft, kan dat een voordeel opleveren bij verwante of ondersteunende bedrijven. Zij kunnen leren van elkaars kennis en elkaar stimuleren door het produceren van complementaire producten.

Ad 3. Hier gaat het om de status van de landelijke vraag naar een product of dienst dat geproduceerd is in dat land. Deze vraag beïnvloedt hoe snel er innovatief aan een product gewerkt wordt en welke kant die ontwikkeling opgaat. De thuisvraag wordt bepaald door drie eigenschappen:

- a. De mix tussen de behoeften en wensen van afnemers;
- b. De groeisnelheid; en
- c. Het mechanisme dat de binnenlandse voorkeuren naar het buitenland overdraagt.

Ad 4. Deze determinant heeft betrekking op de organisatie – en management methoden van een bedrijf, het doelwit van het bedrijf en de mate van rivaliteit binnen de eigen organisatiecultuur en verder op de condities in een land, die bepalend zijn voor de vestigingsplaats van een bedrijf. Volgens Porter is binnenlandse rivaliteit en de continue strijd om de concurrentie, goed voor het uiteindelijk verkrijgen van voordelen op internationaal niveau.

Ad 5. Een overheid kan ook een rol spelen bij het stimuleren van de ontwikkeling van industrieën en ondernemingen binnen en buiten landsgrenzen. De overheden bekostigen en bouwen de infrastructuur en investeren tevens in onderwijs- en gezondheidszorg.

Ad 6. Vaak starten ondernemers een bedrijf in het thuisland, zonder dat dit economische voordelen heeft, terwijl éénzelfde start in het buitenland veel meer nieuwe kansen biedt.

1.3 Economische integratie

Economische integratie is het samenvoegen van nationale markten, om zodoende een handelsblok te vormen waardoor er vrij verkeer van goederen en diensten tussen deze markten ontstaan. Dit bereikt men middels het afschaffen van tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen voor het verkeer van goederen, diensten en productiefactoren tussen een groep landen. Economische integratie bestaat uit twee deelgebieden namelijk: natuurlijke integratie en politieke integratie. Bij natuurlijke integratie gaat het erom dat de landen op economisch gebied onbewust naar elkaar groeien zonder dat er daartoe een bewuste keuze voor is gemaakt. Bij politieke integratie gaat het om een bewuste keuze voor samenwerking tussen de verschillende landen. De overheden van de landen nemen samen een besluit voor economische samenwerking, om daaruit voordelen te halen. De samenwerking hoeft niet altijd een economisch voordeel te bieden, maar het kan ook om politieke of andere overwegingen zijn (Touwen, de Jong, & Griffiths, 2009).

Economische integratie kent vier fasen, al naar gelang van het bereikte stadium zijn deze (College dictaat economische integratie, 2017):

1. Het vrije handelsgebied;
2. Douane Unie;
3. Gemeenschappelijke markt; en
4. Economische unie en Monetaire unie.

Ad 1. Een vrijhandelsgebied ontstaat wanneer twee of meerdere landen all onderlinge importtarieven afschaffen, maar de lidstaten zelf het importtarief ten opzichte van niet-aangesloten landen bepalen.

Ad 2. Een douane unie is een uitgebreide vorm van een vrijhandelsgebied. Bij de douane unie voeren de lidstaten in de handel met derde landen een gezamenlijke handelspolitiek. Een douane unie hanteert een uniform in- en uitvoertarief in de handel met derde landen.

Ad 3. Een gemeenschappelijke markt is een douane-unie, aangevuld met nadere bepalingen over de stimulering van de onderlinge handel, vrij verkeer van de productiefactoren, arbeid en kapitaal en de harmonisatie van productiestandaarden.

Ad 4. Een economische unie is een gemeenschappelijke markt waarin ook wordt samengewerkt op sociaal-economische en andere gebieden. In de praktijk is het moeilijk om een gemeenschappelijk sociaal-economisch beleid te voeren zonder een zekere mate van integratie op monetair gebied. Een economische unie wordt dan ook meestal aangevuld met een monetaire unie, die voorziet in een gemeenschappelijk monetair beleid en eventueel één gemeenschappelijke munt (Touwen, de Jong, Griffiths, 2011).

De effecten van economische integratie:

Naast de verschillende vormen kan economische integratie ook voordelen met zich meebrengen. Om dit na te kunnen gaan moet er eerst een onderscheid gemaakt worden tussen de handelseffecten en de dynamische effecten van integratie. Onder de handelseffecten wordt verstaan de onmiddellijke voordelen die optreden als gevolg van het wegvallen van tarieven en andere handelsbelemmeringen. Door het wegvallen van tarieven en andere handelsbelemmeringen kunnen twee mogelijke effecten optreden namelijk: handelscreatie (trade creation) en handelsverschuiving (trade diversion). Bij handelscreatie worden de dure binnenlandse goederen vervangen door goedkope producten uit een ander partnerland, maar het is niet uitgesloten dat hierdoor de goedkope producten uit niet-lidlanden worden vervangen met dure producten uit een ander partnerland. In zo'n geval spreken we van handelsverschuiving. Naast de handelseffecten zijn er dan ook de dynamische effecten. Deze hebben betrekking op verschuiving in het productieproces. De dynamische effecten zijn het gevolg van het feit dat in de productie van goederen, schaalvoordelen kunnen optreden. Hogere productie leidt tot lagere gemiddelde kosten. Schaalvoordelen kunnen de verklaring zijn voor handelsstromen tussen landen, die haast identiek zijn.

Na het onderscheid tussen de handelseffecten en dynamische effecten van economische integratie gemaakt te hebben, kan worden aangegeven wat enkele voordelen als gevolg van economische integratie kunnen zijn (Touwen, de Jong, & Griffiths, 2009):

1. Goedkoop goederen en diensten importeren;
2. Het verbeteren van levens- en woonstandaarden;
3. Duurzame economische ontwikkeling;
4. Verhoogde productie en economische groei.

Naast de voordelen kunnen er ook nadelen zijn. De meest voorkomende nadelen zijn (Touwen, de Jong, & Griffiths, 2009):

1. Overspoeld raken door buitenlandse producten;
2. Dalende inkomsten door het wegwerken van handelsbelemmeringen;
3. Jaarlijks betalen van contributie.

Behalve de voor- en nadelen brengt economische integratie verder ook een aantal effecten, deze effecten zijn: concurrentie effecten, schaalvoordelen, effect op de groei, geografische effecten en ook nog effecten op de overheidsfinanciën (Touwen, de Jong, & Griffiths, 2009).

1.4 Institutionele kader van internationale handel

Multilaterale organisaties die zich beijveren voor internationale vrije handel zijn:

1. 'World Trade Organization' en;
2. 'United Nations Conference on Trade and Development'.

Genoemde organisaties geven het kader aan waarbinnen internationale handel plaats kan vinden.

1.4.1 De World Trade Organization (WTO)

De WTO is de enige wereldwijde internationale organisatie die zich bezighoudt met de handelsregels tussen landen. Als resultaat van de Uruguay ronde van de GATT is op 1 januari 1995 de WTO in werking getreden. Centraal staan de WTO-akkoorden, welke onderhandeld en ondertekend zijn door het grootste deel van de handelsnaties van de wereld en geratificeerd zijn door hun parlementen. Het doel van de WTO is om ervoor te zorgen dat de handel zo soepel, voorspelbaar en vrij mogelijk verloopt. De WTO vervult vele rollen:

1. zij heeft een wereldwijd systeem van handelsregels;
2. fungeert als een forum voor onderhandelingen over handelsovereenkomsten; en
3. reguleert handelsgeschillen tussen haar leden en ondersteunt de behoeften van ontwikkelingslanden.

De WTO tracht internationale handel te stimuleren door middel van onderhandelingen tussen landen over de verlaging van invoertarieven, het afschaffen van regels die de hoeveelheid

handel beperken en het laten gelden van gelijke regels voor alle landen (College dictaat internationale economie, 2016).

De WTO is het wettelijk en institutioneel raamwerk voor het multilaterale handelssysteem. Enkele doelen van het multilateraal handels systeem zijn (College dictaat internationale economie, 2016):

1. Handel zonder discriminatie, deze is vervat in de Most Favoured Nation clause;
2. Voorspelbare- en toenemende markttoegang;
3. Eerlijke concurrentie;
4. Bevorderen van economische hervorming en ontwikkeling;
5. Transparante handelsbeleid;
6. Efficiëntere geschillenbeslechting.

De WTO heeft naast de voornoemde doelen enkele functies om de doelen te kunnen realiseren, waaronder (<https://www.wto.org/>) :

1. Het onderhandelen over de afschaffing van handelsbelemmerende regels, zoals invoertarieven en het houden van toezicht op het naleven van de WTO-akkoorden;
2. Toezicht houden op het nationaal handelsbeleid van de leden;
3. Handelsconflicten beslechten tussen leden;
4. Technische ondersteuning verlenen aan minder ontwikkelde lidlanden;
5. Samenwerken met andere internationale organisaties.

De WTO kan zelf geen regels maken. Er kunnen slechts besluiten worden genomen als alle landen het met elkaar eens zijn. De basis van de WTO regels zijn (<https://www.wto.org/>):

1. Als één land gunstige handelsvoorwaarden krijgt, gelden die voorwaarden voor alle andere landen. Dit betekent dat een laag tarief voor één land, ook voor alle andere landen hetzelfde tarief geldt. Er zijn wel uitzonderingen mogelijk. Zo mogen ontwikkelingslanden bevoordeeld worden en zijn er vrijhandelszones tussen groepen landen toegestaan;
2. Er mag geen onderscheid worden gemaakt tussen buitenlandse- of eigen producten;
3. De tarieven moeten vast zijn, dat geeft zekerheid en schept vertrouwen;
4. Oneerlijke handelspraktijken als exportsubsidies en dumping (verkopen van producten onder de kostprijs) zijn niet toegestaan.

Landen kunnen altijd klachten indienen bij de WTO als andere landen zich niet aan de bovengenoemde regels houden. Als er sprake is van oneerlijke praktijken, kan de WTO een land toestemming geven voor ‘vergelgingsmaatregelen’, om de schade te compenseren (<https://www.wto.org/>).

1.4.2 United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

De UNCTAD is opgericht in 1964 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Deze organisatie is verantwoordelijk voor het omgaan met economische en duurzame ontwikkelingen waarbij de nadruk op handel, financiën en technologie wordt gelegd. Er wordt hulp gegeven aan ontwikkelingslanden om deel te kunnen nemen aan de wereldeconomie. De UNCTAD voert economisch onderzoek uit, produceert innovatieve analyses en doet beleidsaanbevelingen ter ondersteuning van de besluitvorming van de overheid (<http://unctad.org>).

De organisatie is in het leven geroepen met het oog op ontwikkelingslanden. Door hulp van deze organisatie kunnen ontwikkelingslanden beter integreren in de wereldeconomie. Middels economieën te transformeren, kwetsbaarheden aan te pakken en het concurrentievermogen te verbeteren van de landen helpt de organisatie aan economische integratie van de ontwikkelingslanden. Sinds de oprichting was de UNCTAD een belangrijke werkarm van de Verenigde Naties (VN). De UNCTAD ondersteunt landen bij het bereiken van hun ontwikkelingsdoelen. Duurzame ontwikkeling vormt in feite de kern van het werk van de organisatie. Een voornaamste doel van de UNCTAD is het ondersteunen van ontwikkelingslanden om eerlijker en effectiever gebruik te maken van de voordelen van een geglobaliseerde economie. De inspanningen op nationaal-, regionaal- en mondiaal niveau zijn nuttig want deze helpen landen om (<http://unctad.org>):

1. Ontwikkelingsuitdagingen op macro niveau aan te pakken;
2. Een voorspoedige integratie in het internationale handelssysteem te bewerkstelligen;
3. Diversiteit van economieën om hun minder afhankelijk te maken van grondstoffen;
4. Beperkte blootstelling aan financiële schulden en meer investeringen;
5. Vergroten van de toegang tot digitale technologieën;
6. Bevordering van het ondernemerschap en innovatie;

7. Versnellen van de goederenstroom over de grenzen heen;
8. Zich aan te passen aan klimaatveranderingen en natuurlijke hulpbronnen effectiever te gebruiken.

2 Theorie betreffende ‘trade openness’

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de literatuur betreffende ‘trade openness’. De engelse benaming voor handelsopenheid is ‘trade openness’. ‘Trade openness’ is van groot belang binnen de internationale handel en heeft te maken met het economisch beleid dat gevoerd wordt door de overheid. Het beleid is erop gericht om handel tussen landen te stimuleren of om het juist te beperken. ‘Trade openness’ verwijst naar de uitwaartse of inwaartse oriëntatie van de economie van een bepaald land. Uitwaartse oriëntatie richt zich tot de economieën, die de mogelijkheden om handel te drijven met andere landen aanzienlijk benutten. Inwaartse oriëntatie richt zich op economieën die niet in staat zijn gebruik te maken, of die geen rekening houden met het nemen van de mogelijkheden om handel te drijven met andere landen. Handelsbeleidsbeslissingen die in belangrijke mate een rol spelen bij ‘trade openness’ hebben onder andere te maken met handelsbelemmeringen, import-export, infrastructuur, technologie, schaalvoordelen en marktconcurrentievermogen. ‘Trade openness’ is dus een maatstaf voor economisch beleid om handel tussen landen te bevorderen of te beperken. Handelsbelemmeringen zijn onderdeel van het handelsbeleid van een land om de vrijhandel aan banden te leggen. Handelsbelemmeringen kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk (Collegedictaat internationale economie, 2015):

1. ‘tariff trade barriers’;
2. ‘non-tariff trade barriers’.

Ad 1. Hier wordt de prijs van het verhandeld goed beïnvloed. Er wordt belasting geheven op import goederen. Enkele ‘tariff trade barriers’ zijn onder andere (Collegedictaat internationale economie, 2015):

- a. Ad volerem tarief (vast percentage dat geheven wordt op het verhandeld goed);
- b. Specifiek tarief (vast bedrag dat geheven wordt op het verhandeld goed);
- c. Compound tarief (combinatie van de twee bovengenoemde);
- d. Prohibitieve tarief (tarief van 100%, ter ontmoediging van de consumptie van het verhandeld goed).

Ad 2. Hier wordt de hoeveelheid van het verhandeld goed beïnvloed. Enkele ‘non-tariff trade barriers’ zijn onder andere (Collegedictaat internationale economie, 2015):

- a. Quota (kwantitatieve beperking op de verhandelde hoeveelheid);
- b. ‘Voluntary Export Restraint’ (het importerend land dwingt het exportland om haar exporten te verminderen voor een bepaalde periode);
- c. technische en administratieve regelingen (label, hygiëne en technische zaken);
- d. internationale kartels (producenten die hetzelfde goed produceren, werken samen voor winstmaximalisatie);
- e. dumping;
- f. exportsubsidies (subsidies verlenen aan exporteurs met als doel exportverhoging);
- g. ‘exchange controls’ (valuta omvang wordt beheerd door de overheid);
- h. handelsembargo (verbod om handel te drijven met een ander land).

Als een land een beleid voert waarbij er hoge handelstarieven worden gehanteerd, kan de internationale handel worden beperkt. Dit wordt aangemerkt als restrictief handelsbeleid. Het restrictieve beleid kan zorg dragen dat de exporten van andere landen naar dat land belemmerd wordt en de landen kunnen op hun beurt weigeren te importeren uit dat land. Minimale tot geen ‘trade openness’ kan als economisch effect ervoor zorgdragen dat economische ontwikkeling en economische groei worden vertraagd. Daartegenover kan ‘trade openness’ een economisch effect hebben van toenemende economische groei en ontwikkeling, door onder andere technologische overdracht, overdracht van vaardigheden, meer arbeid en factorproductiviteit (Vasiliki, 2004). Van alle theorieën die behandelt zijn in hoofdstuk 1, kan geconcludeerd worden dat de Klassieke theorie ‘trade openness’ het beste ondersteund. Deze theorie geeft aan dat handelsopenheid altijd ten goede komt van internationale handel. ‘Trade openness’ zorgt voor een vergrote marktomvang die landen ten goede komt (Krugman, Obstfeld, & Melitz, 2012). Naast de ondersteuning in de wetenschap is er ook een multilaterale organisatie die ‘trade openness’ propageert. Het bevorderen van handelsopenheid is één van de belangrijkste doelen waarmee de WTO zich bezighoudt. Dit doel wordt gerealiseerd door het verminderen van de belemmeringen die de vrijhandel kunnen beperken, door overheden te begeleiden en te helpen om hun handelsconflicten te verminderen en door importeurs/exporteurs en producenten bij te staan bij hun economische bedrijvigheid (<http://www.wto.org/>).

Er worden door wetenschappers verschillende methoden en technieken gehanteerd om modellen te ontwikkelen ter vaststelling van de mate van ‘trade openness’ van een economie. Eén van de modellen is het ‘Computable General Equilibrium’ model (cge-model). Een cge-model maakt gebruik van feitelijke economische gegevens om te schatten hoe een economie

reageert op veranderingen in beleid, technologie of andere externe factoren. Cge-modellen leggen belangrijke algemene evenwichtsbeperkingen van handelsbeperkingen vast. Ze hebben een voordeel ten opzichte van de statistische modellen die proberen een model te schatten dat handelspatronen nabootst, zoals die gebruikt door Leamer, 1988. Met toepassing van het cge-model kan van de wereldeconomie, een groep maatstaven voor 'trade openness' worden afgeleid. Het zijn transformaties van het uniforme tarief evenwicht en hebben als eigenschap dat het nationaal welzijn éézijdig toeneemt met de mate van openheid. De maatstaven voor 'trade openness' hebben sinds tijd de aandacht getrokken van economen wereldwijd vanwege het debat over de bescherming en het niveau van de nationale welvaart. De interesse groeide alsmar, vooral na de ontwikkeling van the 'New Growth Theory', waarbij er een verband gelegd wordt tussen 'trade openness' en de groeisnelheid van de nationale output. Het cge-model dat gebruikt wordt is het GTAP-model van de wereldeconomie. Cge-analyse heeft het voordeel dat het voor de hele wereld economie gevolgen van veranderende handelsbeperkingen vastlegt. Het 'Global Trade Analysis Project' model (GTAP) (versie 4) wordt gebruikt, omdat het een aantal landen of "regio's" heeft waarvoor openheidmetingen kunnen worden berekend. Het GTAP-model kan worden gezien als een classificatie systeem (Lloyd & Mac Laren, 2000).

Eén van de indicatoren van 'trade openness' is de verhouding tussen handel en het Bruto Binnenlands Product (BBP) oftewel het 'Gross Domestic Product' (GDP). Het BBP/GDP is de som van alle toegevoegde waarden die in één jaar tot de productie van goederen en diensten in een land kan worden gerekend. De verhouding tussen handel en BBP/GDP wordt vaak gebruikt om het belang van internationale transacties ten opzichte van het bruto binnenlands inkomen te meten. Deze indicator wordt voor elk land berekend als het gewone gemiddelde van de totale handel in verhouding tot het BBP/GDP. Er zijn door de jaren heen een aantal methoden ontwikkeld om 'trade openness' te meten. Economen hanteren hun eigen norm, welke gepaard gaat met hun methode. Internationaal is er vooralsnog geen gestandaardiseerde norm voor 'trade openness'. Afhankelijk van de/het gehanteerde model/ formule wordt er een norm vastgesteld door wetenschappers. De algemene formule om 'trade openness' te berekenen, welke verder gebruikt zal worden in dit onderzoek is de totale exporten plus importen gedeeld door de GDP (Lloyd & Mac Laren, 2000). Deze formule/maatstaf is geschikt voor economieën die als kleinschalig kunnen worden beschouwd, gelet op onder andere de grootte van de bevolking cq. markt, en niet tot nauwelijks is gediversificeerd.

Formule 'trade openness': $\frac{\text{Importen} + \text{Exporten}}{\text{GDP}} \times 100\%$

Een percentage van 100% indiceert dat een economie helemaal open is voor het buitenland. Economen wereldwijd geven aan dat hoe dichter het percentage van trade openness is van 100% hoe open zo'n economie is (Abdulkadri, Waller & Rhiney, 2000).

Een tekortkoming van de maatstaf GDP is onder andere de mate van nauwkeurigheid van een adequate meting van de GDP in ontwikkelingslanden, vooral in ontwikkelingslanden met een grote traditionele sector of 'subsistence sector'. Een algemene kenmerk van deze 'subsistence sector' is dat veel wat deze sector produceert de markt niet bereikt en derhalve niet mee wordt genomen in de schatting van de GDP. Hierdoor kan de GDP bias worden.

3 Theoretische beschrijving van de handelsblokken

In dit hoofdstuk worden de verschillende handelsblokken waarmee Suriname handel drijft, beschreven. Deze zijn: ASEAN, CARICOM, EU, MERCOSUR, NAFTA en NGL.

3.1 De Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

De ‘Association of Southeast Asian Nations’ oftewel de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (ASEAN) werd op 8 augustus 1967 in Bangkok, Thailand, opgericht met de ondertekening van de ASEAN-verklaring door de grondleggers van ASEAN, namelijk de Filippijnen, Indonesië, Maleisië, Singapore en Thailand. De ASEAN-verklaring is een document bestaande uit 5 artikelen. Het verklaart onder andere de oprichting van de associatie voor regionale samenwerking tussen de landen van Zuidoost-Azië en beschrijft de doelstellingen van deze associatie. Tijdens de 9e ASEAN Summit in 2003 besloten de ASEAN-leiders dat er een ASEAN-gemeenschap moet worden opgericht. In 2007, tijdens de 12e ASEAN Summit werd door de ASEAN-leiders de Verklaring van Cebu inzake de versnelling van de oprichting van een ASEAN-gemeenschap in 2015, ondertekend. De ASEAN-Gemeenschap bestaat uit drie steunpilaren, namelijk de ASEAN politieke-veiligheidsgemeenschap, de economische gemeenschap ASEAN en de sociaal-culturele gemeenschap ASEAN. ‘Initiative for ASEAN Integration (IAI) Strategic Framework and IAI Work Plan 2 (2009-2015)’ geeft het routeplan weer om een ASEAN-gemeenschap te realiseren (<https://asean.org>).

De doelstellingen van ASEAN zijn gericht op samenwerking op economisch, sociaal, cultureel, technisch en educatief gebied en op de bevordering van regionale vrede en stabiliteit door middel van blijvend respect voor gerechtigheid en de rechtsstaat en de naleving van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties. Zoals uiteengezet in de ASEAN-verklaring zijn de doelstellingen van de ASEAN (<https://asean.org>):

1. Economische groei, sociale vooruitgang en culturele ontwikkeling in de regio versnellen door gezamenlijke inspanningen in de geest van gelijkheid en partnerschap om zo de basis te leggen voor een welvarende en vreedzame gemeenschap van Zuidoost-Aziatische staten;
2. Regionale vrede en stabiliteit bevorderen door blijvende eerbiediging van de rechtsstaat principe in de betrekkingen tussen landen in de regio en naleving van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties;

3. Bevordering van actieve samenwerking en wederzijdse bijstand bij aangelegenheden van gemeenschappelijk belang op economisch-, sociaal-, cultureel-, technisch-, wetenschappelijk- en administratief gebied;
4. Om elkaar te helpen in de vorm van opleidings- en onderzoeksfaciliteiten op het gebied van onderwijs, beroep, techniek en administratie;
5. Om effectiever samen te werken voor een grotere benutting van hun landbouw en industrieën, de uitbreiding van hun handel, inclusief de studie betreffende problemen van internationale handel in grondstoffen, de verbetering van hun transport- en communicatievoorzieningen en de verhoging van de levensstandaard van hun volkeren;
6. Om Zuidoost-Aziatische studies te bevorderen; en
7. Nauwe- en nuttige samenwerking met bestaande internationale- en regionale organisaties met vergelijkbare doelen en doeleinden onderhouden en alle wegen verkennen om nog nauwer met elkaar samen te werken.

De voornaamste exportproducten van Suriname naar de ASEAN in de periode van beschouwing zijn onder andere: goud, gedeeltelijk geraffineerde petroleum en onbewerkt hout. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing afkomstig uit ASEAN zijn onder andere: dieselolie, gasoline, machine onderdelen en laboratoriumapparatuur en automobielen (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

3.2 De Caribbean Community (CARICOM)

De Caribische Gemeenschap en Gemeenschappelijke Markt (CARICOM) is een economische unie van landen. De voorgangers van de CARICOM waren de British West Indies Federation (1958-1962) en de Caribbean Free Trade Association (Carifta) (1965-1973). De British West Indies Federation richtte zich op politieke kwesties. Het was een politieke unie met een federale overheid, die als handelsblok krachtiger kon opereren. Deze federatie werd getransformeerd naar de Carifta. De Carifta had als doel het bevorderen van vrijhandel tussen lidstaten en het stimuleren van de exporten. De Carifta was een vrijhandelszone. Een vrijhandelszone is een gebied met vrijhandel tussen de leden onderling, maar zonder een gemeenschappelijk buitentarief. Economische veranderingen en ontwikkelingen hebben teweeggebracht dat de Carifta werd getransformeerd. De Carifta werd getransformeerd naar de Caribische Gemeenschap en Gemeenschappelijke Markt (CARICOM). De CARICOM werd middels het Verdrag van Chaguaramas opgericht, vernoemd naar de plaats waar het verdrag werd ondertekend. Het Verdrag werd ondertekend te Chaguaramas, Trinidad & Tobago, op 4 juli 1973 door Barbados, Guyana, Jamaica en Trinidad en Tobago en trad in werking op 1 augustus

1973. In het jaar 1989 werd besloten om de CARICOM te transformeren naar de CARICOM Single Market and Economy (CSME). Het in 1973 geratificeerde verdrag van Chaguaramas moest gereviseerd worden ten behoeve van de transformatie van de CARICOM naar de CSME. De CSME is ontworpen als een instrument voor het faciliteren van de economische ontwikkeling van de lidstaten in een steeds meer geliberaliseerd en geglobaliseerd internationaal milieu (Deodat, 2012). Voor de leden van de CARICOM geldt een gemeenschappelijk importtarief maar voor de niet- lidlanden van de CARICOM dient er een gemeenschappelijk buitentarief (CET) tot stand gebracht te worden met betrekking tot alle goederen die niet in aanmerking komen voor communautaire behandeling (Secretariaat van de Caribische Gemeenschap, 2002).

Enkele doelstellingen van de CARICOM zijn (Secretariaat van de Caribische Gemeenschap, 2002):

1. Verbeterde levensstandaarden en arbeidsstandaarden realiseren;
2. Versnelde, gecoördineerde en duurzame economische ontwikkeling en convergentie realiseren;
3. Uitbereiding van handels en economische relaties met derde staten bewerkstelligen;
4. Verhoogde niveaus van internationale mededinging trachten te bereiken;
5. Verhoogde functionele samenwerking bevorderen, waaronder begrepen:
 - Efficiëntere werking van algemene diensten en activiteiten ten behoeve van de volkeren;
 - Sneller meer begrip onder de volkeren tot stand brengen en hun sociale, culturele en technologische ontwikkeling stimuleren;
 - Intensievere activiteiten op gebieden zoals de gezondheidszorg, onderwijs, vervoer en telecommunicatie.

3.2.1 Caricom Single Market & Economy (CSME)

Met de CSME wordt bedoeld de integratie van de lidstaten tot één grote markt en economie. De primaire doelstelling van CSME is om de economie van lidstaten te integreren waarin personen, goederen, diensten en kapitaal zich vrij kunnen bewegen. De CSME kan opgesplitst worden in twee aspecten (Deodat, 2012):

1. De gemeenschappelijke markt; hier is er sprake van vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal en het recht van bedrijfsvestiging binnen het marktgebied.

2. Het andere aspect is de gemeenschappelijke economie; hier gaat het om de harmonisatie van het economische, monetaire en fiscaal beleid van alle lidlanden.

Door de totstandkoming van CSME zou de Caricom beter in staat moeten zijn zichzelf te positioneren in het internationale handelskrachtenveld.

Enkele voordelen van de CSME zijn (Deodat, 2012):

1. 'Economies of Scale' (schaalvoordelen);
2. Meer afzetmogelijkheden voor goederen die voldoen aan de Regel van Oorsprong;
3. Invoerrechten vrij kunnen afzetten van goederen, mits die voldien aan de Regel van Oorsprong;
4. Meer keuzemogelijkheden voor de consument;
5. Grotere economische kracht;
6. Uitbreiding van handels en economische relaties met andere landen in het Caribisch gebied, Midden- en Latijns-Amerika.

3.2.2 Toetreding van Suriname tot de CARICOM

De Surinaamse economie gekarakteriseerd als kleinschalig is niet bespaard gebleven van de effecten van het globalisatieproces dat zich wereldwijd voltrok. Dit is de belangrijkste reden dat Suriname toetrad tot een handelsblok in een regio waartoe zij wordt gerekend op basis van culturele- historische- en economische gronden. Het lidmaatschap van de 'Common Market' houdt in dat Suriname deel uitmaakt van de gemeenschappelijke goederenmarkt, welke als doel heeft economische groei te bewerkstellen middels vrij verkeer van goederen tussen de lidstaten van de CARICOM. Om dit te realiseren werden importheffingen op goederen afkomstig van de overige leden van de CARICOM geëlimineerd. De toetreding tot de CARICOM heeft niet alleen betrekking op de economische marktintegratie, maar ook op culturele, politieke, juridische en andere samenwerkingsverbanden. Het was van groot belang dat Suriname zich aansloot bij de CARICOM, omdat het land anders zou worden uitgesloten van beslissingen en ontwikkelingen die op de regio van invloed zijn. Het feit dat Suriname zich als enige Nederlands sprekend land aansloot bij de CARICOM, spreekt voor zich dat deze organisatie regionaal gericht is. De toetreding zorgde voor een aantal mogelijkheden en tegelijkertijd ook voor veel positieve- als negatieve uitdagingen voor Suriname. Om lid van de CARICOM te worden moet er voldaan worden aan enkele voorwaarden. Suriname heeft ook aan deze voorwaarden voldaan, door haar nationale wet- en regelgeving aan te passen aan het Herziene

Verdrag van Chaguaramas en aan de 'Model Law' van de CARICOM. Verder door het harmoniseren van haar administratieve processen aan dat van de CARICOM.

Voordelen CSME voor Suriname:

Met de toetreding van Suriname tot de CARICOM is invoerrechten vrij markttoegang gecreëerd voor producten die in Suriname zijn vervaardigd en voldoen aan de Regel van Oorsprong. De Regel van Oorsprong is een lijst waarop voorwaarden staan, die gelden voor goederen met als bestemming het CARICOM marktgebied. Indien de goederen voldoen aan de gestelde voorwaarden kunnen zij invoerrechten vrij worden afgezet op het CARICOM marktgebied. Het vaststellen van de origine status van goederen is binnen het goederenregime een belangrijke actie. Deze origine status van goederen dient vastgesteld te worden vanwege de eliminatie van de tarieven, die hieruit voortvloeit. Elk goed dat zich kwalificeert als goed van de CARICOM zal hiertoe gecertificeert moeten worden. Voor de CARICOM zijn de oorsprongregels vastgelegd in het Herziene Verdrag van Chaguaramas.

De voornaamste exportproducten van Suriname naar de CARICOM in de periode van beschouwing zijn onder andere: aardolieproducten, chemische producten, rijst, visserijproducten, bacoven en mechanische werktuigen. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing afkomstig van de CARICOM zijn onder andere: aardolieproducten, sigaretten en tabakproducten, steenproducten en cement, kookgas en smeermiddelen (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

3.3 De Europese Unie (EU)

De Europese Unie (EU) is een economisch- en politiek partnerschap van 28 landen in Europa die samen een groot deel van dit continent beslaan. De voorloper van de EU is ontstaan in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog. In eerste instantie ging het vooral om economische samenwerking. De gedachte achter deze samenwerking was dat landen die handel drijven met elkaar, van elkaar afhankelijk worden en dus niet zo snel met elkaar in conflict raken. Het resultaat was de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (EEG), opgericht in 1958, waarvan aanvankelijk zes landen nauwere economische banden aanknoopten, namelijk: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland. Sindsdien zijn er nog 22 landen toegetreden. Zij vormen samen een interne markt. Wat voorheen als een puur economisch project was gestart, is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie die zich bezighoudt met beleidsterreinen als klimaat, milieu en gezondheid tot buitenlandse betrekkingen en veiligheid,

justitie en migratie. Mede daarom kreeg de EEG in 1993 een nieuwe naam: Europese Unie (EU). De Europese Unie is het grootste handelsblok ter wereld. Zij is 's werelds grootste exporteur van producten en diensten, en voor meer dan 100 landen ook de grootste importeur. Vrij handelsverkeer tussen de lidstaten was één van de uitgangspunten van de EU. De interne markt heeft dat mogelijk gemaakt. Middels de interne markt kunnen goederen, diensten, geld en personen vrij circuleren. Het is de bedoeling de burgers in Europa in de toekomst ook zo veel mogelijk te laten profiteren van de interne markt voor o.a. energie, kennis en kapitaal. Dankzij de afschaffing van de grenscontroles tussen de EU-landen kunnen burgers vrij reizen door bijna heel Europa. En het is nu ook veel makkelijker om elders in Europa te wonen, werken of op reis te gaan. Elk EU-land moet EU-burgers op dezelfde manier behandelen als de eigen bevolking op het vlak van werk, sociale zekerheid en belastingen (<https://europa.eu>).

De doelstellingen van de Europese Unie zijn (<https://europa.eu>):

1. Het bevorderen van vrede, Europese waarden en het welzijn van de EU-burgers;
2. Het bieden van vrijheid, veiligheid en recht zonder binnengrenzen;
3. Duurzame ontwikkeling op basis van een evenwichtige economische groei en prijsstabiliteit, een sterk concurrerende markteconomie met volledige werkgelegenheid en sociale vooruitgang, en milieubescherming;
4. Het bestrijden van sociale uitsluiting en discriminatie;
5. Het bevorderen van wetenschappelijke en technologische vooruitgang.
6. Het verbeteren van economische-, sociale- en territoriale samenhang en de solidariteit tussen de EU-landen;
7. Het respecteren van de rijke verscheidenheid van talen en culturen;
8. Het uitbouwen van een economische en monetaire unie waarvan de munt de euro is.

De voornaamste exportproducten van Suriname naar de EU in de periode van beschouwing zijn onder andere: goud, aluinaarde, bacoven en rijst. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing vanuit de EU zijn onder andere: voeding en dranken, bouw- en constructiewerken, machines en onderdelen, automobielen en andere voertuigen, apparaten en toestellen (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

3.4 Mercado Común del Sur (MERCOSUR)

De Zuidelijke Gemeenschappelijke Markt (MERCOSUR voor de Spaanse initialen) is een regionaal integratieproces, die oorspronkelijk is opricht door Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay, en vervolgens door Venezuela en Bolivia werden ondersteund. Bolivia is echter nog steeds bezig te voldoen aan de toetredingsprocedure. Aan Suriname werd in 2015 het geassocieerd lidmaatschap toegekent door MERCOSUR (dna.sr). Het Verdrag tot oprichting van de MERCOSUR is op 26 maart 1991 in Asunción ondertekend. Het Protocol van Ouro Preto dat in 1995 in werking trad, verleende aan de MERCOSUR internationale rechtspersoonlijkheid. MERCOSUR neemt zijn beslissingen via drie instanties: de ‘Council of the Common Market’, het belangrijkste orgaan van MERCOSUR dat het integratieproces politiek uitvoert; de ‘Common Market Group’, die toeziet op de dagelijkse werking van het blok; en de ‘MERCOSUR Trade Commission’, die verantwoordelijk is voor het beheer van instrumenten van gemeenschappelijk handelsbeleid. Het hoofddoel van MERCOSUR is het bevorderen van een gemeenschappelijke ruimte die bedrijfs- en investeringsmogelijkheden genereert door de concurrentie van nationale economieën op de internationale markt. Als gevolg daarvan heeft het meerdere overeenkomsten gesloten met landen of groepen van landen, waardoor deze landen in sommige gevallen de status van geassocieerde staten hebben gekregen. Deze nemen deel aan activiteiten en bijeenkomsten van het Blok en hebben handelspreferenties met de lidstaten. De geassocieerde staten zijn: Chili, Columbia, Ecuador, Guyana, Peru en Suriname (<https://www.mercosur.int>).

Conform artikel 1 van het Verdrag van Asunción heeft Mercosur de volgende doelstellingen (<https://www.mercosur.int>):

1. De vrije beweging van goederen, diensten en productiefactoren tussen de lidlanden, middels onder andere het afschaffen van douanerechten en niet-tarifaire beperkingen op de beweging van goederen en alle andere gelijksoortige maatregelen;
2. De vaststelling van een gemeenschappelijk buitentarief en de aanneming van een gemeenschappelijk handelsbeleid in relatie tot derde landen of groepen van landen, alsook de coördinatie van standpunten ingenomen bij regionale en internationale handels- en economische fora;
3. De coördinatie van het macro-economisch en handelsbeleid tussen lidlanden en alle andere overeengekomen sectoren, teneinde gezonde concurrentie te bevorderen tussen de lidlanden;

4. De committing zijdens de lidlanden om hun wetgeving te harmoniseren in de desbetreffende gebieden van samenwerking, teneinde het integratieproces te versterken.

De voornaamste exportproducten van Suriname naar MERCOSUR in de periode van beschouwing zijn onder andere: aluinaarde, goud, rijst en hout. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing afkomstig uit MERCOSUR zijn onder andere: voedingswaren, pompen en motoren, bouwmaterialen, instrumenten, toestellen, apparaten en kippenvlees (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

3.5 North American Free Trade Agreement (NAFTA)

De Noord-Amerikaanse vrijhandelsovereenkomst (NAFTA) is een uitgebreide handelsovereenkomst die de regels voor handel en investeringen tussen Canada, de Verenigde Staten van Amerika en Mexico vaststelt. Sinds de overeenkomst op 1 januari 1994 in werking is getreden, heeft de NAFTA systematisch de meeste tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen voor vrijhandel en investeringen tussen de drie NAFTA-landen weggenomen. NAFTA bevatte ook bepalingen die gericht zijn op het waarborgen van intellectuele-eigendomsrechten. Deelnemende landen houden zich aan regels voor de bescherming van intellectuele eigendom en nemen strenge maatregelen tegen industriële diefstal. Andere bepalingen hebben formele regels ingesteld voor het beslechten van geschillen tussen investeerders en deelnemende landen. Verdere bepalingen van NAFTA waren bedoeld om Amerikaanse en Canadese bedrijven meer toegang te geven tot Mexicaanse markten op het gebied van bankieren, verzekeren, adverteren, telecommunicatie en vrachtvervoer. Sinds NAFTA van kracht is geworden, zijn de handels- en investeringsniveaus in Noord-Amerika toegenomen, wat heeft geleid tot een sterke economische groei, nieuwe banen en betere prijzen en selectie van consumptiegoederen. Noord-Amerikaanse bedrijven, consumenten, gezinnen, werknemers en boeren hebben hieraan voordeel gehad .

De voornaamste exportproducten van Suriname naar de NAFTA in de periode van beschouwing zijn onder andere: goud, aluinaarde en aardolie producten. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing afkomstig uit de NAFTA zijn onder andere: machines en motoren, automobielen en andere voertuigen, bouwmaterialen, chemische producten, computers en accessoires (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

3.6 De Niet-Geassocieerde Landen (NGL)

Tot de Niet-Geassocieerde landen behoren de resterende landen, die niet behoren tot de handelsblokken ASEAN, CARICOM, EU, MERCOSUR en NAFTA. De NGL is feitelijk geen handelsblok, maar meer een groepering vastgesteld door het ABS om analyses te vergemakkelijken. Belangrijke NGL landen zijn onder andere Verenigde Arabische Emiraten, Noorwegen, China en Japan.

De voornaamste exportproducten van Suriname naar de NGL in de periode van beschouwing zijn onder andere: goud, aardolie producten, aluinaarde en hout. De voornaamste importproducten in de periode van beschouwing zijn onder andere: bouwmaterialen, huishoudelijke apparaten en artikelen, kunststofartikelen, machines en onderdelen ervan, automobielen en andervoertuigen, kleding en schoeisel (Algemeen Bureau voor de Statistiek).

4 Surinaams handelspatroon gedurende de periode 2000-2016

In dit hoofdstuk worden de handelcijfers van Suriname in onderhavige periode geanalyseerd. Er wordt in dit hoofdstuk gebruik gemaakt van data die is verkregen van het ABS en van de World Bank. Sedert 1996 worden bij De Inspectie der Invoerrechten en Accijnzen (Douane) alle internationale handelstransacties verwerkt in het ‘Automated System for Customs Data’ systeem (Asycuda systeem). Dit is een software pakket dat ontwikkeld is door de ‘United Nations Conference of Trade and Development’ (UNCTAD). Het identificeren van de goederen gebeurt, mits gebruik van het ‘Harmonized System’ (HS). Dit is een coderingssysteem voor de identificatie van goederen dat internationaal wordt gebruikt. In dit hoofdstuk wordt eveneens gewerkt met het HS classificatie systeem.

4.1 De handel tussen Suriname en de verschillende handelsblokken

De handelcijfers worden gegroepeerd naar de verschillende handelsblokken waarmee Suriname handel drijft. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen zes handelsblokken, te weten:

1. ASEAN (Association of Southeast Nations);
2. CARICOM (Caribbean Community);
3. EU (Europese Unie);
4. MERCOSUR (Mercado Común del Sur);
5. NAFTA (North American Free Trade Agreement) en;
6. NGL (Niet-Geassocieerde landen).

De handel tussen Suriname en de genoemde handelsblokken wordt cijfermatig weergegeven en gespecificeerd naar waarde in US Dollar per handelsblok gedurende de periode 2000-2016.

Tabel 3.1 De handel met het handelsblok ASEAN over de periode 2000-2016

Exporten ASEAN 2000-2016 in USD.		Importen ASEAN 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	216,877	2000	6,737,164
2001	181,315	2001	4,961,687
2002	300,852	2002	6,151,327
2003	129,555	2003	8,135,457
2004	98,415	2004	9,028,098

2005	353,167	2005	10,233,158
2006	859,408	2006	12,190,004
2007	401,888	2007	17,251,290
2008	1,296,646	2008	20,801,492
2009	31,740,486	2009	189,639,937
2010	25,474,392	2010	191,103,213
2011	23,602,138	2011	198,489,716
2012	17,533,563	2012	117,563,692
2013	8,633,714	2013	43,308,777
2014	4,512,962	2014	41,784,580
2015	6,706,096	2015	37,679,163
2016	15,314,851	2016	26,241,468

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken)

Uit tabel 3.1 is af te leiden dat er in de jaren 2000 tot en met 2004, met uitzondering van 2002, het minst geëxporteerd is naar ASEAN. 2009 tot en met 2012 zijn de jaren van de hoogste exporten. In 2000 tot en met 2003 is op te merken dat er in die jaren veel minder is geïmporteerd uit ASEAN vergeleken met de overige jaren. 2009 tot en met 2012 zijn de jaren van de hoogste importen.

Tabel 3.2 De handel met de overige lidlanden van het handelsblok CARICOM over de periode 2000-2016

Exporten CARICOM 2000-2016 in USD.		Importen CARICOM 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	36,200,246	2000	106,872,231
2001	37,836,310	2001	90,482,120
2002	112,552,937	2002	96,686,434
2003	133,568,718	2003	161,683,293
2004	91,503,471	2004	149,349,042
2005	165,847,121	2005	216,786,559
2006	197,747,675	2006	245,271,878
2007	174,218,956	2007	232,677,829
2008	348,342,358	2008	296,983,059

2009	160,487,937	2009	295,298,344
2010	340,210,921	2010	356,153,768
2011	335,887,190	2011	466,657,338
2012	210,834,238	2012	373,327,645
2013	248,748,412	2013	574,144,995
2014	293,329,642	2014	375,629,337
2015	139,793,781	2015	296,736,149
2016	172,822,088	2016	273,347,196

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken)

Uit tabel 3.2 kan worden afgeleid dat de jaren 2000 tot en met 2004, met uitzondering van 2003, de jaren met de laagste exporten en importen zijn geweest. 2008, 2010, 2011 en 2014 zijn de jaren met de hoogste exporten naar de overige lidlanden van de CARICOM. Vanaf 2011 tot en met het jaar 2014 werd er het meest geïmporteerd uit de overige lidlanden van de CARICOM. Uit het jaaroverzicht 2009 van het Ministerie van Handel en Industrie is gebleken dat in het jaar 2008 een handelsoverschot was in de handel met CARICOM. De groei van de exporten kwam door de toename van de export van aardolie, crude oil. Van de export van aardolie in 2008 ging ruim 54% naar Trinidad and Tobago.

Tabel 3.3 De handel met het handelsblok EU over de periode 2000-2016

Exporten EU 2000-2016 in USD.		Importen EU 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	96,310,115	2000	152,268,310
2001	96,355,874	2001	120,114,005
2002	110,502,486	2002	151,984,791
2003	163,244,366	2003	185,673,667
2004	188,410,969	2004	175,972,978
2005	229,586,969	2005	228,158,029
2006	287,179,021	2006	241,397,111
2007	292,155,505	2007	282,771,552
2008	296,050,236	2008	295,796,200
2009	332,578,221	2009	310,137,874
2010	375,021,578	2010	303,368,672

2011	327,684,912	2011	317,858,781
2012	302,171,234	2012	382,014,760
2013	255,468,044	2013	623,192,891
2014	257,090,659	2014	354,552,751
2015	255,228,451	2015	437,695,615
2016	156,171,180	2016	241,745,381

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek)

Tabel 3.3 geeft aan dat 2000 tot en met 2002 en 2016 de jaren met de laagste exporten naar de EU zijn. 2000 tot en met 2004, met uitzondering van 2003, zijn de laagste importjaren. De hoogste exportjaren zijn de jaren 2009 tot en met 2012. De jaren met de hoogste importen zijn de jaren 2012 tot en met 2015.

Tabel 3.4 De handel met het handelsblok Mercosur over de periode 2000-2016

Exporten MERCOSUR 2000-2016 in USD.		Importen MERCOSUR 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	4,211,595	2000	7,840,498
2001	4,203,345	2001	7,840,498
2002	500,068	2002	13,206,526
2003	1,018,875	2003	21,644,239
2004	2,661,872	2004	28,271,764
2005	27,999,506	2005	50,477,963
2006	24,381,609	2006	32,342,917
2007	17,983,367	2007	39,871,268
2008	27,307,040	2008	49,644,396
2009	15,341,911	2009	40,634,795
2010	2,755,499	2010	62,678,485
2011	15,400,590	2011	60,618,393
2012	35,876,991	2012	76,006,819
2013	23,573,195	2013	56,784,249
2014	16,444,094	2014	47,401,558
2015	13,341,770	2015	46,374,952

2016	4,892,786	2016	31,978,494
------	-----------	------	------------

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken)

Uit tabel 3.4 is af te leiden dat 2002 tot en met 2004 en 2010 de laagste exportjaren zijn en 2000 tot en met 2003 de laagste importjaren. De jaren 2005, 2006, 2008 en 2012 zijn de jaren met de hoogste exporten naar het handelsblok MERCOSUR. 2010 tot en met 2013 zijn de jaren met de hoogste importen uit het handelsblok MERCOSUR.

Tabel 3.5 De handel met het handelsblok NAFTA over de periode 2000-2016

Exporten NAFTA 2000-2016 in USD.		Importen NAFTA 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	118,695,994	2000	149,336,732
2001	118,622,424	2001	123,447,741
2002	104,327,831	2002	120,964,663
2003	99,708,096	2003	190,056,751
2004	214,903,956	2004	180,649,950
2005	285,521,938	2005	330,353,751
2006	333,364,836	2006	315,092,939
2007	461,044,243	2007	254,405,747
2008	549,139,113	2008	328,868,851
2009	472,215,548	2009	446,924,735
2010	733,117,085	2010	366,155,127
2011	735,778,568	2011	456,216,500
2012	374,786,389	2012	493,132,402
2013	359,049,324	2013	491,247,276
2014	576,880,238	2014	523,587,119
2015	220,071,942	2015	630,032,047
2016	33,310,111	2016	346,757,246

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken)

Uit tabel 3.5 is te merken dat er in de jaren 2001 tot en met 2003 en 2016 het minst is geëxporteerd naar het handelsblok NAFTA. De laagste importjaren zijn de jaren 2000 tot en met 2004, met uitzondering van 2003. De hoogste exportjaren zijn 2008, 2010, 2011 en 2014.

Van 2012 tot en met 2015 kan gezegd worden dat er in die jaren het meest is geïmporteerd uit het handelsblok NAFTA.

Tabel 3.6 De handel met de NGL over de periode 2000-2016

Exporten NGL 2000-2016 in USD.		Importen NGL 2000-2016 in USD.	
Jaar	Bedragen in USD.	Jaar	Bedragen in USD.
2000	165,330,232	2000	102,103,878
2001	138,546,805	2001	109,642,148
2002	132,005,458	2002	112,875,191
2003	208,198,542	2003	136,666,086
2004	310,108,919	2004	196,785,643
2005	288,119,499	2005	214,034,890
2006	331,059,974	2006	167,046,091
2007	410,784,255	2007	217,904,500
2008	521,266,138	2008	312,257,487
2009	386,040,611	2009	109,430,014
2010	607,481,166	2010	118,479,838
2011	1,028,471,074	2011	138,828,276
2012	1,439,266,593	2012	291,266,116
2013	1,308,968,639	2013	520,854,246
2014	769,414,341	2014	483,772,598
2015	1,160,145,101	2015	455,965,214
2016	852,772,160	2016	254,840,553

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek)

Uit tabel 3.6 is te merken dat 2000 tot en met 2003 de laagste exportjaren zijn. De jaren 2000 tot en met 2002 en 2009 zijn de laagste importjaren. 2011 tot en met 2015, met uitzondering van het jaar 2014, zijn de hoogste exportjaren en 2008, 2013 tot en met 2015 zijn de hoogste importjaren. Opgemerkt mag worden dat de exporten naar de NGL gestadig toenemen vanaf het jaar 2000 tot en met het jaar 2016 met uitzondering van het jaar 2014 en het jaar 2016. In beide jaren nemen de exporten in waarde af ten opzichte van het jaar daarvoor.

Hoewel de oorzaak (en) of datgene dat ten grondslag ligt aan het significante verschil, niet van significantie is voor het onderzoeksvraagstuk, acht de scribe het nodig mogelijke verklaringen te geven voor de merkbare verschillen tussen in alle tabellen genoemde perioden.

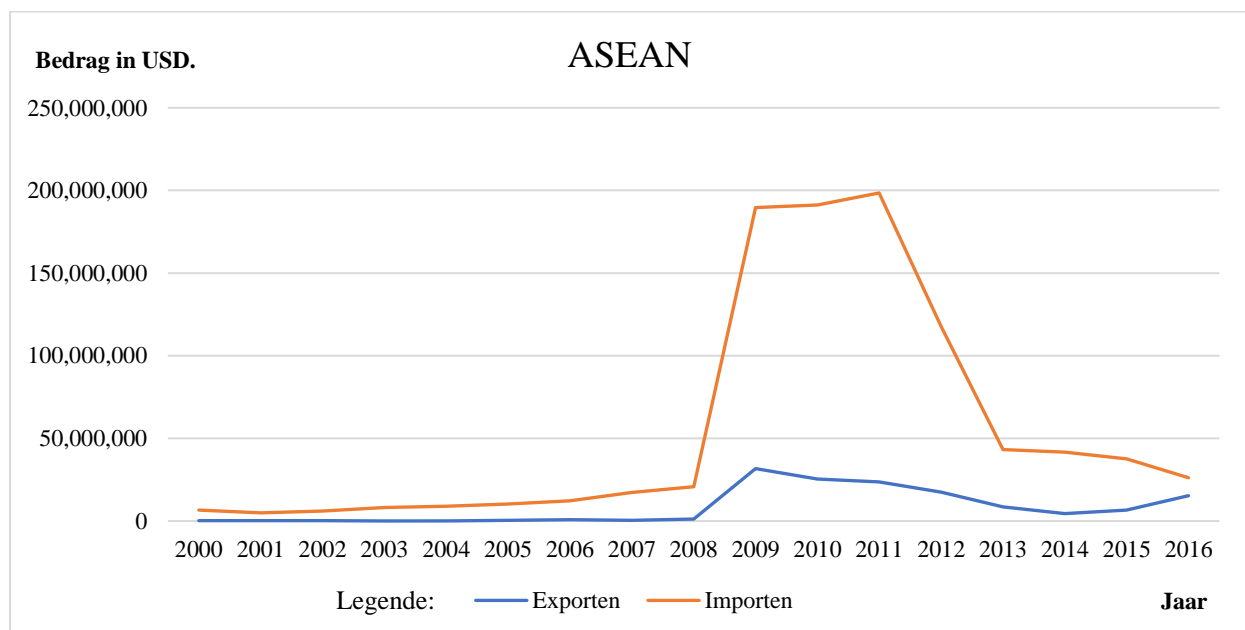
Een verklaring kan voor een regering een aanknopingspunt zijn voor het ontwikkelen van beleid en beleidsprogramma's. Dit is mede wat wordt beoogd met het schrijven van een thesis, dat het maatschappelijk relevant behoort te zijn.

Mogelijke verklaringen liggen op micro-economisch gebied:

- Toename van de productie hoeveelheid als gevolg van verbeterde productie techniek en of verhoogde productiviteit.
- Door prijsverandering als gevolg van stijging van prijzen van de kosten componenten van het product.

De data betreffende de exporten van Suriname naar de onderhavige handelsblokken en ook de importen uit die handelsblokken zoals vermeld in de respectievelijke tabellen worden in grafieken weergegeven met de bedoeling om in één oogopslag de relevante informatie meteen waar te kunnen nemen. De horizontale as geeft de periode van beschouwing aan en de verticale as de bedragen in US Dollar.

Grafiek 1. Het verloop van de handel tussen Suriname met het handelsblok ASEAN

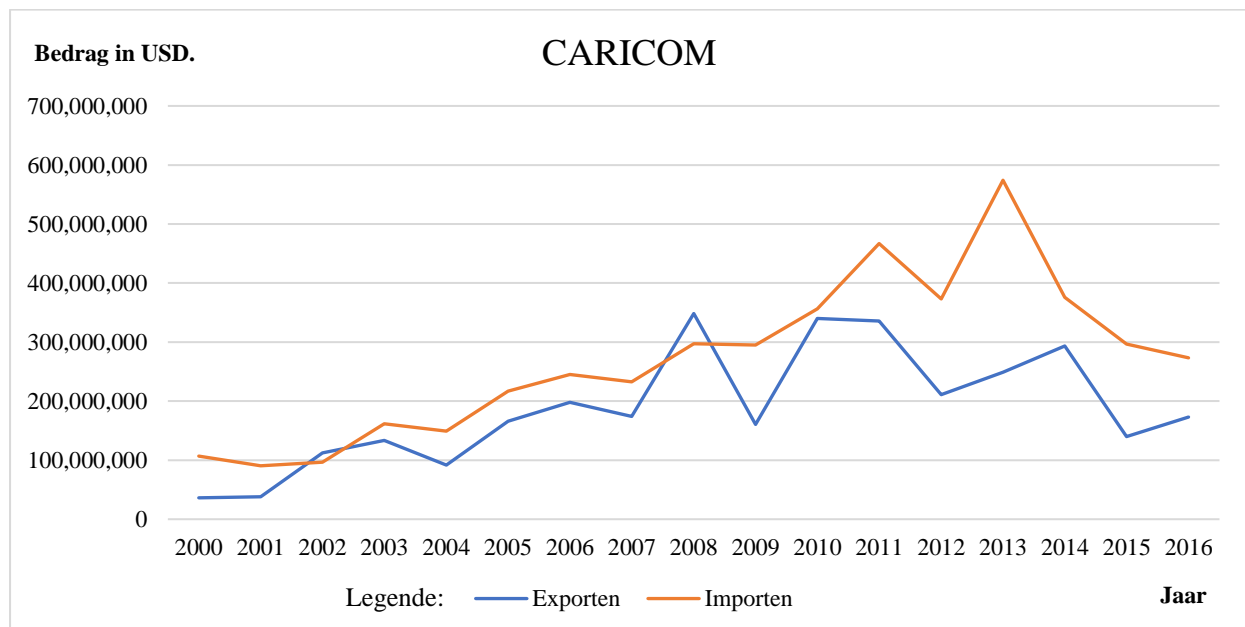

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

Uit grafiek 1 is te merken dat in de periode 2000-2016 de importen groter waren dan de exporten. Dit is ook te merken aan de blauwe lijn die de exporten moet voorstellen die dichterbij de horizontale as ligt dan de rode lijn die de importen moet voorstellen. Aan de verticale as lopen de bedragen van 0 tot 7,000,000,000 USDollar. Aan de hand van de verticale as is te merken dat de rode lijn hogere bedragen aantoont dan de blauwe lijn. De importen zijn

vanaf het jaar 2008 significant toegenomen. Vanaf 2008 toont de rode lijn die de importen voorstelt een opwaartse verloop om vanaf 2013 neerwaarts te gaan.

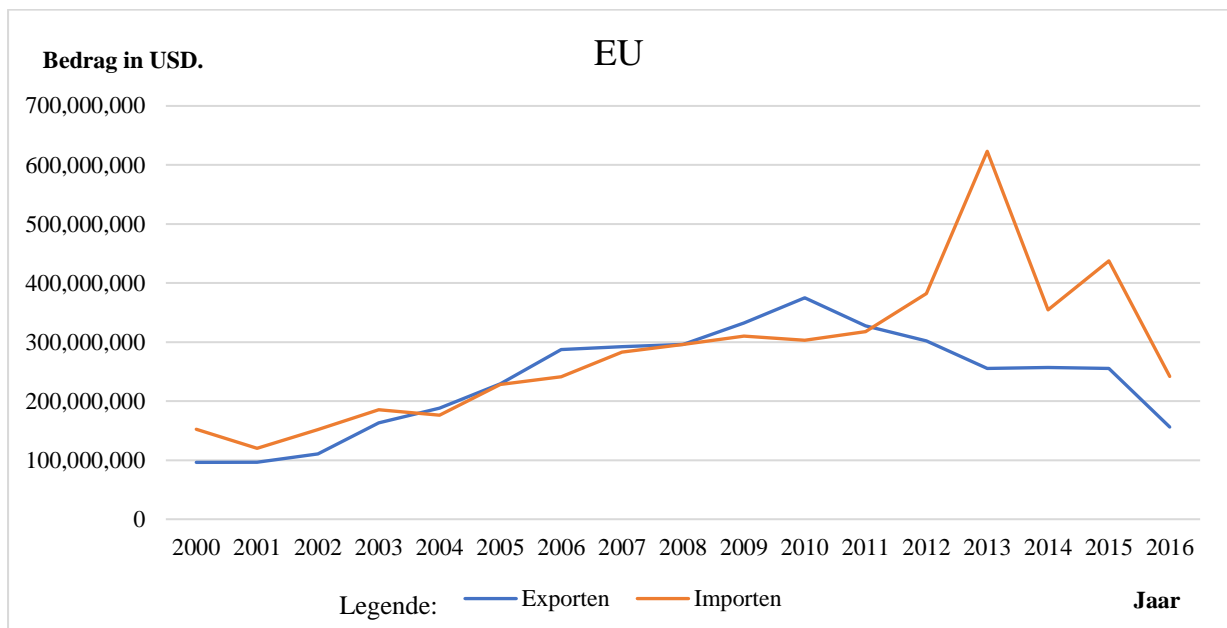
Grafiek 2. Het verloop van de handel tussen Suriname met de overige lidlanden van het handelsblok CARICOM

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek en eigen bewerking)

Uit grafiek 2 kan worden geconcludeerd dat Suriname bijna gedurende de gehele periode van beschouwing meer heeft geïmporteerd uit de CARICOM dan geëxporteerd. In 2002 en 2008 is te merken dat de exporten groter waren dan de importen. De blauwe lijn die de exporten voorstelt ligt onder de rode lijn die de importen voorstelt wat dus betekent dat de exporten minder zijn dan de importen omdat de exporten dichterbij de horizontale as liggen dan de importen.

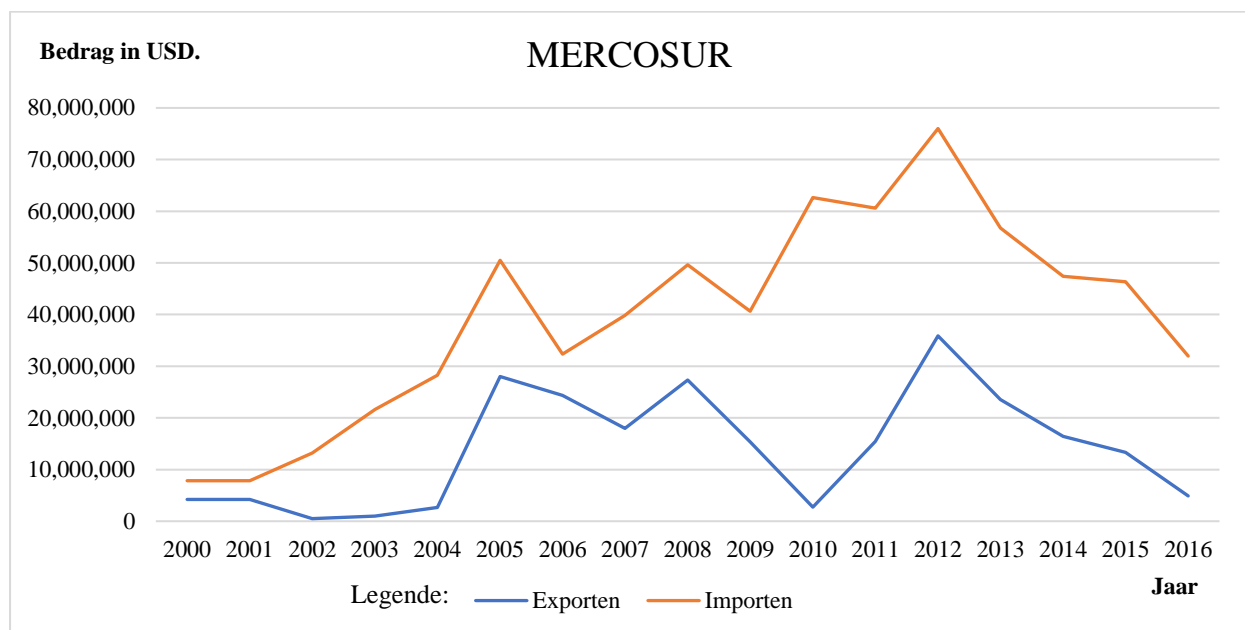
Grafiek 3. Het verloop van de handel tussen Suriname en het handelsblok EU

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek en eigen bewerking)

Uit grafiek 3 is op te merken dat de exporten naar de EU vanaf het jaar 2004 tot en met het jaar 2011 meer zijn geweest dan de importen uit de EU. Er is duidelijk te merken dat de blauwe lijn die de exporten moet voorstellen na het jaar 2003 boven de rode lijn, die de importen moet voorstellen, komt te liggen. In het jaar 2011 waren de importen min of meer gelijk aan elkaar. Vanaf 2012 is te merken dat de importen weer significant toenemen tot 2013. In 2013 nemen de importen hun hoogste waarde aan, vervolgens dalen de importen weer in 2014 waar er een neerwaartse verloop is op te merken.

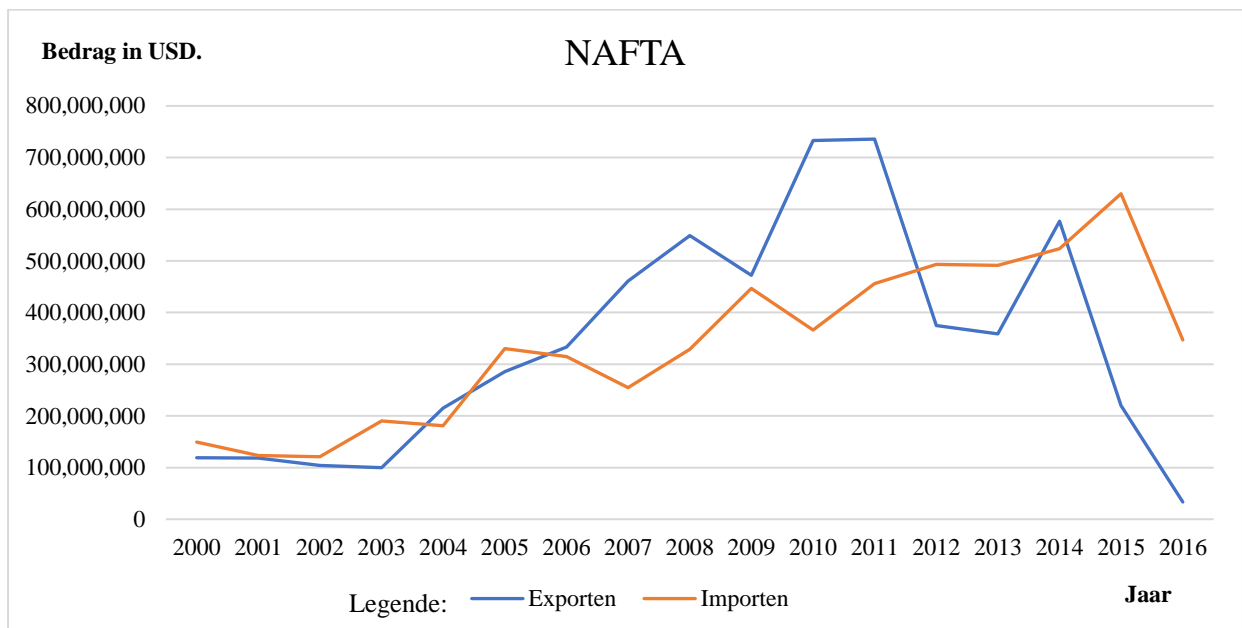
Grafiek 4. Het verloop van de handel tussen Suriname en het handelsblok MERCOSUR

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek en eigen bewerking)

Grafiek 4 toont duidelijk aan dat gedurende 2000-2016 de importen uit MERCOSUR alsmear groter waren dan de exporten naar MERCOSUR. De blauwe lijn die de exporten voorstelt ligt onder de rode lijn die de importen voorstelt, bovendien ligt de blauwe lijn dichterbij de horizontale as. Als er gekeken wordt naar de verticale as kan worden geconcludeerd dat de rode lijn die de exporten voorstelt hogere bedragen aantoont in de grafiek dan de blauwe lijn die de importen voorstelt. Verder is op te merken dat de importen vanaf het jaar 2001 tot en met het jaar 2012 met uitzondering van de jaren 2006 en 2009 een opwaartse verloop vertoont, om vervolgens na 2012 neerwaarts te gaan. Bij de exporten is op te merken dat de exporten gedurende de periode 2000-2016 fluctueerden. Bij 2010 valt op dat er een sterke daling is geweest van de exporten. In 2011 beginnen de exporten weer toe te nemen en in 2012 waren de exporten het hoogst geweest. Na 2012 vertoont de blauwe lijn weer een neerwaartse verloop.

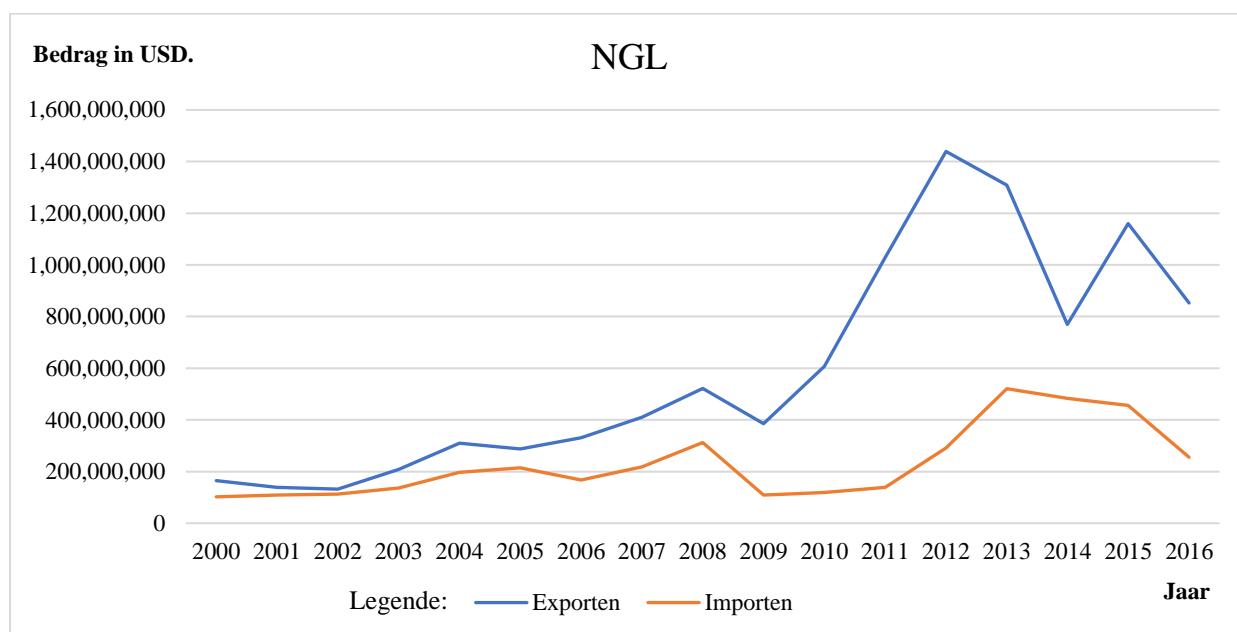
Grafiek 5. Het verloop van de handel tussen Suriname en het handelsblok NAFTA

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

Bij grafiek 5 is op te merken dat de blauwe lijn die de exporten voorstelt in de jaren 2004, 2006 tot en met 2011 en in het jaar 2014 boven de rode lijn, die de importen voorstelt, ligt. Dit betekent dat de exporten naar de NAFTA gedurende die jaren hoger waren dan de importen uit de NAFTA. In het jaar 2010 en 2011 zijn de exporten ongeveer constant geweest. De rode lijn die de importen voorstelt vertoont een opwaartse verloop, die aangeeft dat de importen steeds toenemen met het jaar daarvoor, met uitzondering van 2016 waar de importen significant dalen. Bij de blauwe lijn die de exporten voorstelt is er een neerwaartse verloop op te merken vanaf 2012 tot en met 2016 met uitzondering van het jaar 2014.

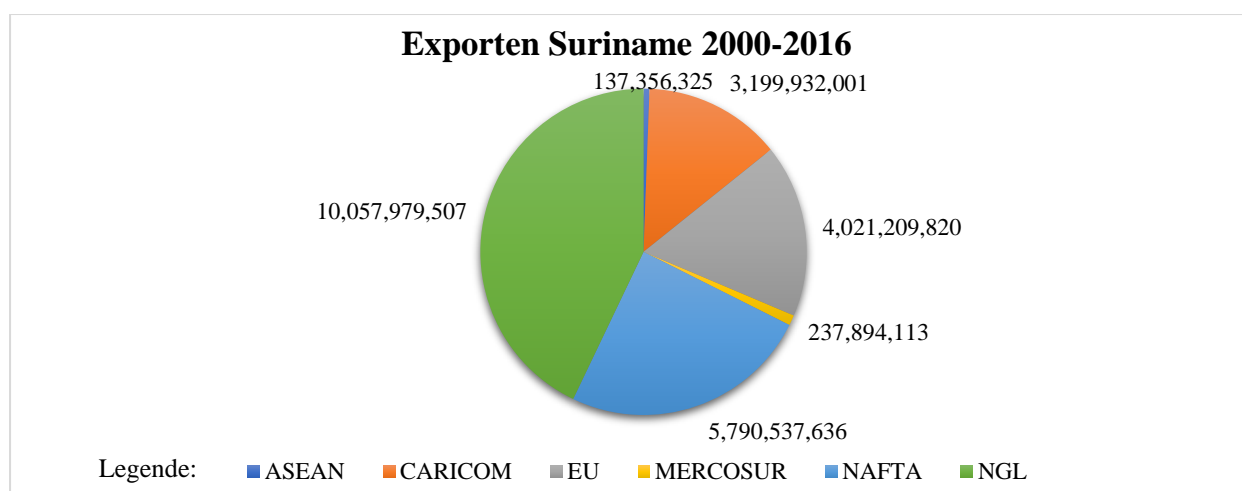
Grafiek 6. Het verloop tussen de handel van Suriname en de NGL

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

Tot slot geeft grafiek 6 aan dat Suriname vanaf het jaar 2000 tot en met het jaar 2016 alsmear meer heeft geëxporteerd naar de Niet-Geassocieerde landen dan geïmporteerd. De blauwe lijn die de exporten voorstelt ligt boven de rode lijn die de importen voorstelt, dit betekent dat de exporten hoger zijn dan de importen. Vanaf 2009 tot en met 2012 zijn de exporten significant toegenomen, dat is te merken aan het opwaartse verloop van de blauwe lijn die de exporten voorstelt.

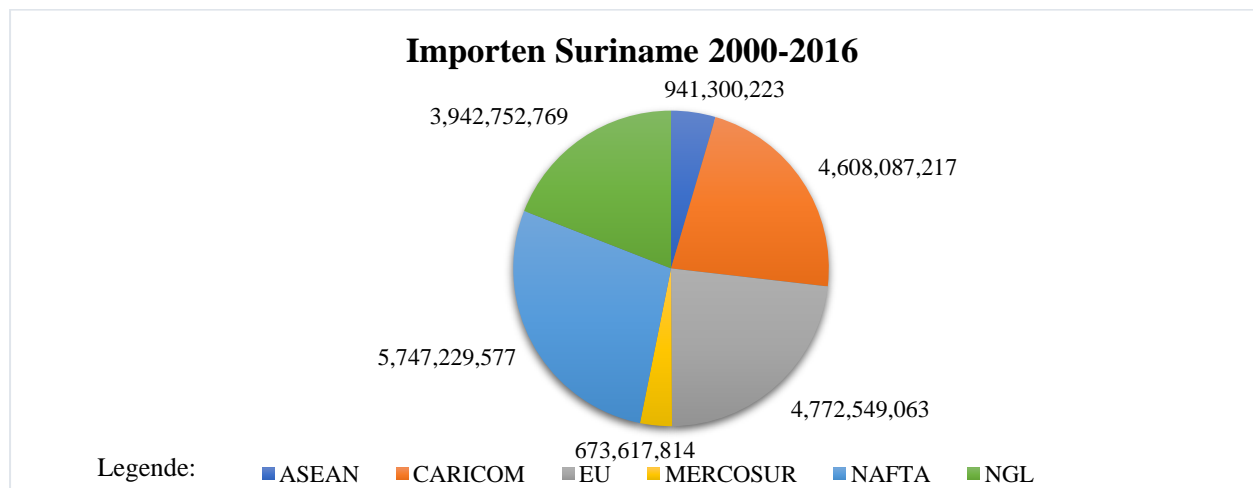
Grafiek 7. De exporten van Suriname gedurende de periode 2000-2016

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

Uit grafiek 7 is af te leiden dat de NGL het grootste handelsblok is waar Suriname het meest naar exporteert en dat ASEAN het kleinste handelsblok is waar Suriname naar toe exporteert. Op NGL na is NAFTA het tweede grootste handelsblok waar Suriname naar exporteert.

Grafiek 8. De importen van Suriname gedurende de periode 2000-2016

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek en eigen bewerking)

Uit grafiek 8 kan er worden aangenomen dat NAFTA het grootste handelsblok is waar Suriname uit importeert, gevolgd door de EU en CARICOM. Het kleinste handelsblok betreffende de importen is ASEAN gevolgd door MERCOSUR.

4.2 De handelsbalans van Suriname

De handelsbalans oftewel de goederenrekening maakt deel uit van de lopende rekening van de betalingsbalans. De lopende rekening is een overzicht van inkomsten en uitgaven van een land die ontstaan door de in- en uitvoer van goederen en diensten en de aan het buitenland betaalde en van het buitenland ontvangen gelden zoals rentebetalingen en dividenden en de vergoedingen voor verrichte arbeid of diensten (Frits Conijn & R.M. van Poll, 2003). Op de handelsbalans worden de exporten en importen van goederen van een land geregistreerd. De export van goederen leidt tot inkomsten uit het buitenland, terwijl de importen leiden tot uitgaven aan het buitenland (collegedictaat betalingsbalans en wisselkoers, 2015). Het netto goederenverkeer wordt aangeduid als het saldo op de handelsbalans. Een overschot op de handelsbalans oftewel handelsoverschot wilt zeggen dat de goederenexport groter is dan de goederenimport, wat betekent dat er meer deviezen het land binnen komen wat kan leiden tot een stabiele wisselkoers en een handelstekort betekent minder deviezen en kan leiden tot een onstabiele wisselkoers (Boonstra,2008). Onderstaande tabel 4 geeft de importen en exporten

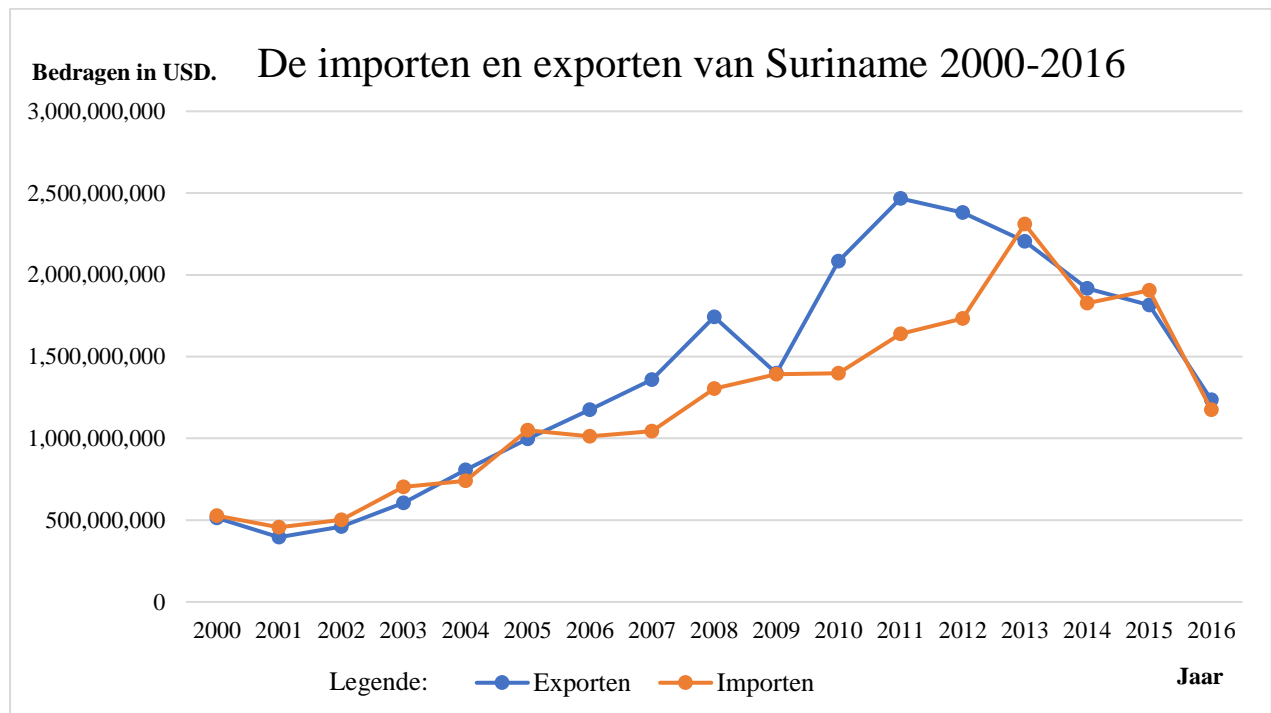
van Suriname weer gedurende de periode van beschouwing. Door de importen af te trekken van de exporten is er een saldo ontstaan op de handelsbalans.

Tabel 4. De totale importen, exporten en de handelsbalans van Suriname gedurende de periode 2000-2016

Jaar (I)	Exporten Suriname in USD. (II)	Importen Suriname in USD. (III)	Saldo Handelsbalans in USD. (IV=II-III)
2000	513,921,632	526,917,214	-12,995,582
2001	395,746,073	456,488,199	-60,742,126
2002	460,203,089	501,868,932	-41,665,843
2003	605,873,148	703,862,493	-97,989,345
2004	807,597,602	740,057,475	67,540,127
2005	997,428,200	1,050,044,350	-52,616,150
2006	1,174,592,523	1,013,340,940	161,251,583
2007	1,359,056,851	1,044,882,186	314,174,665
2008	1,743,401,531	1,304,351,485	439,050,046
2009	1,398,404,713	1,392,065,698	6,339,015
2010	2,084,060,640	1,397,939,102	686,121,538
2011	2,466,824,472	1,638,669,003	828,155,469
2012	2,380,469,008	1,733,311,435	647,157,574
2013	2,204,441,328	2,309,532,435	-105,091,106
2014	1,917,671,936	1,826,727,942	90,943,994
2015	1,814,316,672	1,904,483,139	-90,166,467
2016	1,235,283,176	1,174,910,339	60,372,838

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

Grafiek 9. Het verloop van de importen en exporten van Suriname gedurende de periode 2000-2016

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek en eigen bewerking)

Grafiek 9 geeft het verloop weer van de importen en de exporten van Suriname gedurende de periode 2000-2016. De exporten en de importen blijven stijgen vanaf het jaar 2003 tot het jaar 2013 met uitzondering van het jaar 2012 om daarna weer geleidelijk af te nemen. In de jaren 2004, 2006 tot en met 2012, 2014 en 2016 zijn de exporten groter geweest dan de importen en kan worden geconcludeerd dat er in die jaren een handelsoverschot was. Een handelsoverschot wilt zeggen dat de goederenexport groter is dan de goederenimport, wat betekent dat er meer deviezen het land binnen komen en dit kan leiden tot een stabiele wisselkoers. Een handelstekort betekent minder deviezen en dit kan leiden tot een onstabiele wisselkoers.

4.3 ‘Trade openness’

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 is ‘trade openness’ de engelse benaming van handelsopenheid en heeft te maken met het economisch beleid dat gevoerd wordt door de overheid dat gericht is om de handel tussen landen te stimuleren of te beperken. Verder om na te gaan in welke mate een land cq. economie afhankelijk is van het buitenland. Alhoewel de veronderstelling is dat geen enkele economie autarkisch is. Het nagaan van de handelsopenheid is van groot belang geweest voor economen wereldwijd met als specialisatie internationale economie. Dit omdat er vaak gedebatteerd wordt over het handelsprotectionisme en het niveau van de nationale

output of het nationale welvaartspeil. De interesse voor handelsopenheid is weer opgang gekomen na de ontwikkeling van nieuwe groeitheorieën die een verband leggen tussen openheid van de handel en de relatie van groei van de nationale output of de nationale welvaart. Internationaal is er vooralsnog geen gestandaardiseerde norm voor trade openness. Afhankelijk van de/het gehanteerde model/ formule wordt er een norm vastgesteld door wetenschappers. De algemene formule om trade openness te berekenen, welke verder gebruikt zal worden in dit onderzoek is de totale exporten plus importen gedeeld door de GDP (Lloyd & Mac Laren, 2000). Deze formule/ maatstaf is geschikt voor economieën die als kleinschalig kunnen worden beschouwd, gelet op onder andere de grootte van de bevolking cq. markt, en niet tot nauwelijks is gediversificeerd. De Surinaamse economie is enorm afhankelijk van de mijnbouwsector. De bijdrage van de mijnbouwsector aan het BBP is 85 % (ABS, handelsstatistieken 2017).

Formule ‘trade openness’:
$$\frac{\text{Importen} + \text{Exporten}}{\text{GDP}} \times 100\%$$

In tabel 5 is aan de hand van deze formule de handelsopenheid percentages berekend gedurende de periode van beschouwing.

Tabel 5. De handelsopenheid van Suriname over de periode 2000-2016

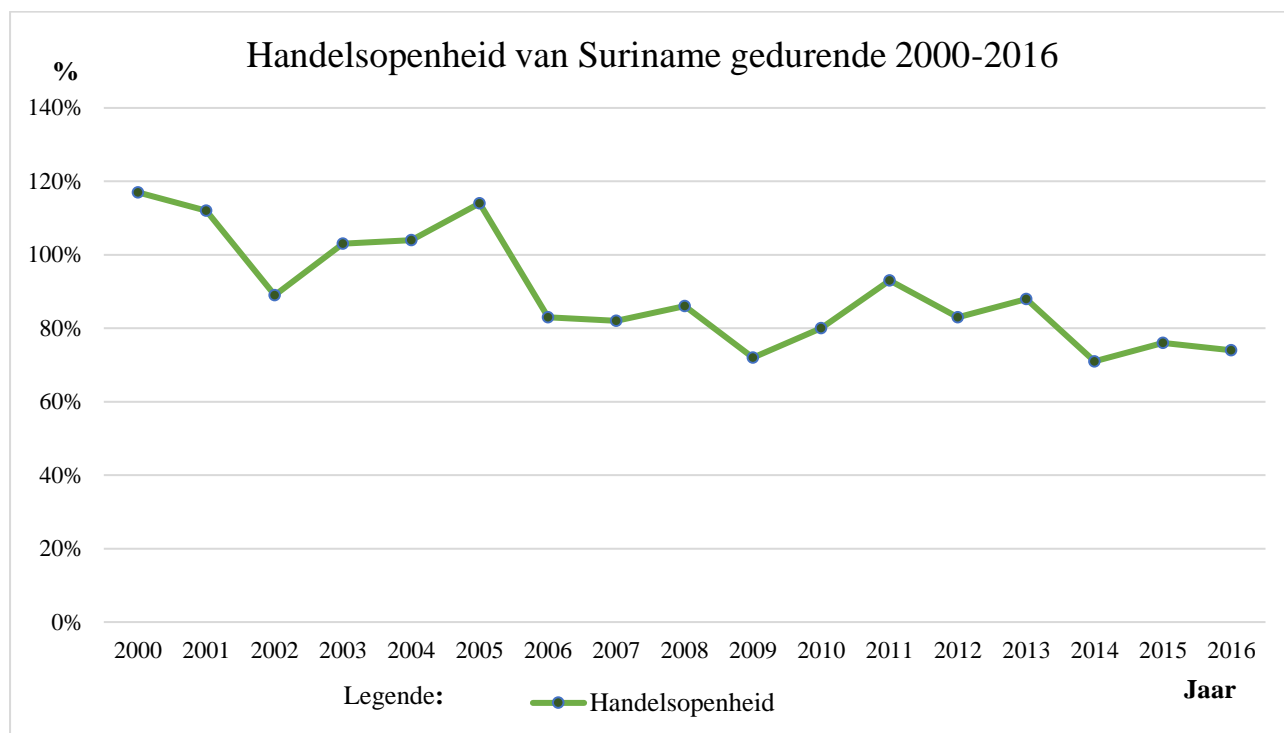
Jaar (I)	Exporten Suriname in USD. (II)	Importen Suriname in USD. (III)	GDP Suriname in USD. (IV)	Handels- Openheid (V) $\left[V = \frac{II+III}{IV} \times 100\%\right]$
2000	513,921,632	526,917,214	892,164,393.949	117%
2001	395,746,073	456,488,199	763,465,550.459	112%
2002	460,203,089	501,868,932	1,078,000,000.	89%
2003	605,873,148	703,862,493	1,271,000,000	103%
2004	807,597,602	740,057,475	1,484,000,000	104%
2005	997,428,200	1,050,044,350	1,794,000,000	114%
2006	1,174,592,523	1,013,340,940	2,626,000,000	83%
2007	1,359,056,851	1,044,882,186	2,937,000,000	82%
2008	1,743,401,531	1,304,351,485	3,533,000,000	86%
2009	1,398,404,713	1,392,065,698	3,875,000,000	72%
2010	2,084,060,640	1,397,939,102	4,368,000,000	80%
2011	2,466,824,472	1,638,669,003	4,422,000,000	93%

2012	2,380,469,008	1,733,311,435	4,980,000,000	83%
2013	2,204,441,328	2,309,532,435	5,146,000,000	88%
2014	1,917,671,936	1,826,727,942	5,241,000,000	71%
2015	1,814,316,672	1,904,483,139	4,879,000,000	76%
2016	1,235,283,176	1,174,910,339	3,278,000,000	74%
Tot.	23,559,292,594	20,719,452,367	52,567,629,944.40	84%
	$\left(\sum_{2000}^{2016} \right)$	$\left(\sum_{2000}^{2016} \right)$	$\left(\sum_{2000}^{2016} \right)$	$\left(\frac{1}{N} \times \sum_{2000}^{2016} \right)$

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistiek, World Bank & eigen bewerking)

In tabel 5 duidelijk te bekennen dat de handelsopenheid door de jaren heen niet altijd stabiel is geweest. De handelsopenheid percentages met elkaar vergeleken over de periode 2000-2016 toont fluctuaties aan. De handelsopenheid kan worden geïnterpreteerd door te kijken naar de waarde van de percentages. Geconcludeerd kan worden hoe hoger de waarde van de percentages hoe groter de handelsopenheid is, tevens hoe groter de invloed van handel op het land is. Als we letten op de cijfers van de handelsopenheid over de periode 2000-2016 dan is duidelijk te zien dat de handelsopenheid in het jaar 2000 het grootst was en dan wel met een percentage van 117%. Vanaf 2006 valt er een daling van de handelsopenheid te bekennen. In het jaar 2006 bedroeg de handelsopenheid 83%. De gemiddelde handelsopenheid over de periode 2000-2016 bedraagt 84%. Het rekenkundige gemiddelde dient als indicator voor de periode van beschouwing in deze thesis. Gezegd kan worden dat de handelsopenheid voor Suriname over de periode 2000-2016 best groot is geweest. Als we kijken naar de bedragen van de GDP, is te merken dat de GDP vanaf het jaar 2000 tot en met het jaar 2014 is gestegen. In het jaar 2001 was de GDP het laagst in de periode van beschouwing en bedroeg van \$763,465,550.459. De GDP was in het jaar 2014 het hoogst namelijk \$5,241,000,000. In 2015 begint de GDP weer te dalen.

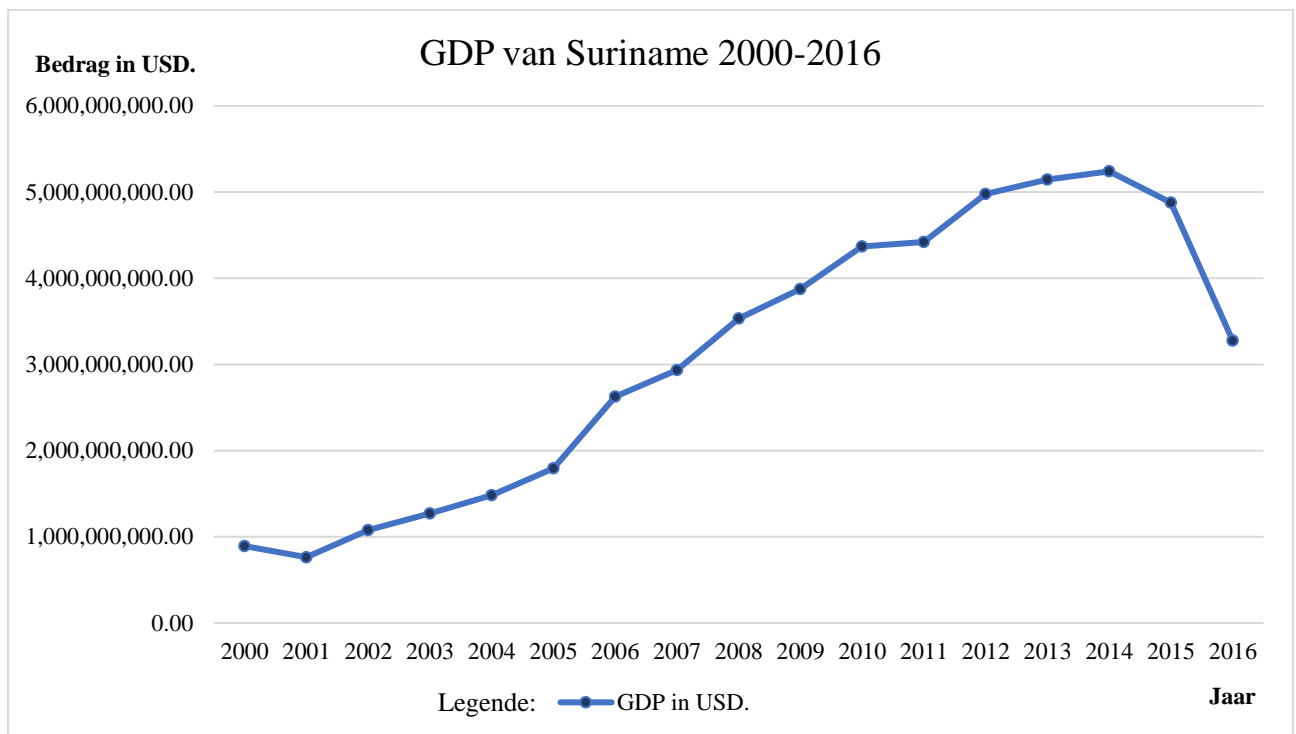
Grafiek 10. De handelsopenheid van Suriname 2000-2016

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken en eigen bewerking)

In grafiek 10 is op te merken dat de handelsopenheid percentages fluctueren. Vanaf het jaar 2006 kan gezegd worden dat de handelsopenheid begon te fluctueren, waarbij het laagste of minste handelsopenheid was in de jaren 2009, 2014 en 2016. In het jaar 2000 was het handelsopenheid percentage het hoogst. De groene lijn die de handelsopenheid voorstelt, vertoont een dalend verloop.

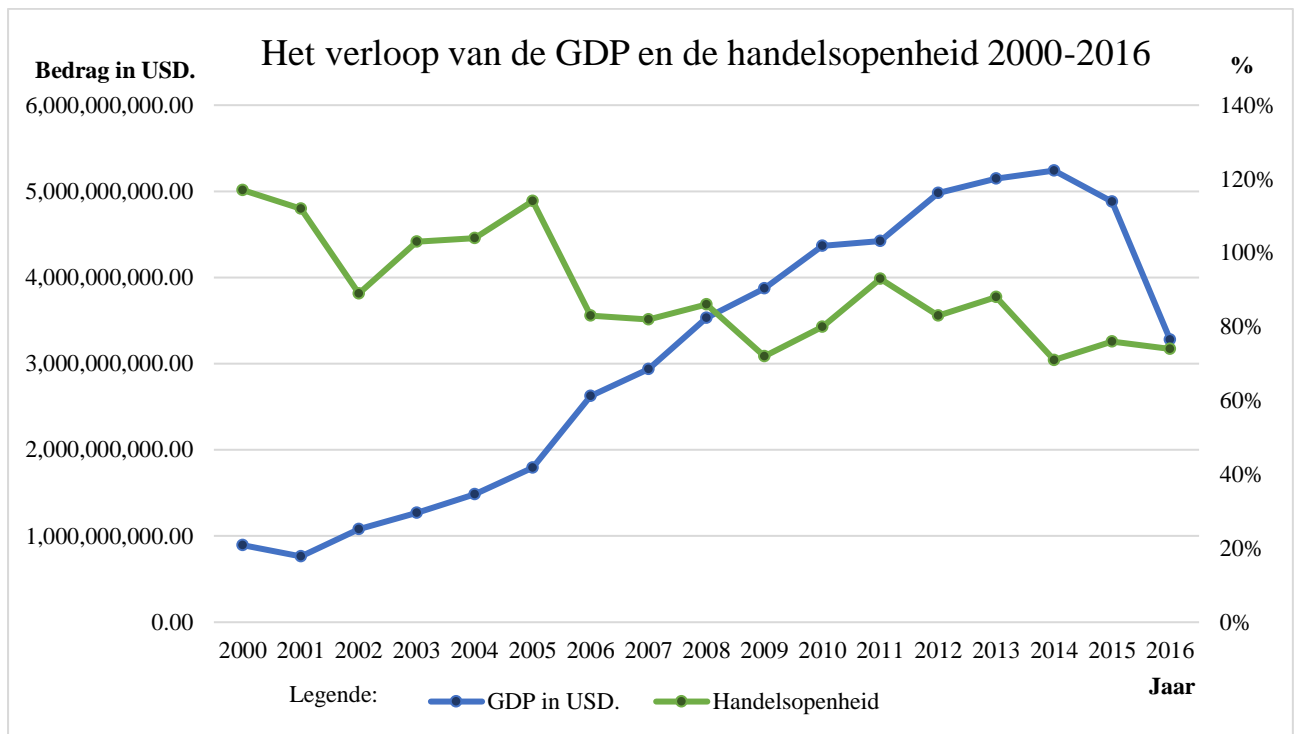
Grafiek 11. Het verloop van de GDP van Suriname gedurende de periode 2000-2016

(Bron: World Bank en eigen bewerking)

In grafiek 12 is er een stijgende trend op te merken vanaf het jaar 2000 tot en met het jaar 2014. Na het jaar 2014 begint de GDP weer te dalen. In het jaar 2014 is de GDP het hoogst geweest in de periode van beschouwing. In het jaar 2001 was de GDP het laagst in de periode van beschouwing.

Grafiek 12. Het verloop van de GDP en de handelsopenheid percentages gedurende 2000-2016

(Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek, afdeling handelsstatistieken, World Bank en eigen bewerking)

Grafiek 12 geeft het verloop van de handelsopenheid ten opzichte van de GDP weer. De blauwe lijn stelt de GDP voor en de groene lijn stelt de handelsopenheid voor. De GDP heeft een stijgende verloop in de periode van beschouwing, terwijl het verloop van de handelsopenheid gedurende de jaren 2000-2016 een dalend verloop vertoont.

Conclusie

Deze thesis analyseert het cijfermatig handelspatroon van de Surinaamse economie betreffende goederen, in de periode 2000-2016. De probleemstelling behorende bij deze thesis luidt als volgt: In hoeverre kan de Surinaamse economie als ‘trade open’ in de periode 2000-2016 worden beschouwd?. Deze probleemstelling heeft als deelvraag: Hoe is het verloop van de Surinaamse GDP ten opzichte van de gemeten ‘trade openness’ percentages van Suriname in de periode 2000-2016?

Om de probleemstelling en deelvraag te kunnen beantwoorden zijn er analyses gemaakt waarbij er is gewerkt met de macro-economische parameters waaronder de importen, exporten en het GDP. Internationaal is er vooralsnog geen gestandaardiseerde norm voor ‘trade openness’. Economisten hanteren hun eigen norm welke gepaard gaat met hun methode. ‘Trade openness’ is afhankelijk van de importen, exporten en het GDP van het land. Economen wereldwijd geven aan dat hoe dichter het percentage van ‘trade openness’ is van 100%, hoe open zo een economie is voor het buitenland. In het onderzoek bedraagt het gemiddelde percentage van de handelsopenheid 84%. Een 100% percentage indiceert dat de economie helemaal open is voor het buitenland. Een percentage van 84% is dus heel hoog en kan er dus worden geconcludeerd dat de Surinaamse economie als ‘trade open’ kan worden beschouwd gedurende de periode 2000-2016.

Als we kijken naar het verloop van de GDP ten opzichte van de handelsopenheid percentages, vertoont de GDP een stijgend verloop in de periode van beschouwing, terwijl het verloop van de handelsopenheid gedurende de jaren 2000-2016 een dalend verloop vertoont. Dus hoe hoger de GDP is, des te kleiner de handelsopenheid percentages. Middels een macro-economisch model zou er een betere uitspraak kunnen worden gedaan als er een verband bestaat tussen de GDP en ‘trade openness’.

Aanbevelingen

Bij dit onderzoek is er nagegaan in hoeverre de Surinaamse economie als ‘trade open’ in de periode 2000-2016 kan worden beschouwd. Uit dit onderzoek blijkt dat Suriname als ‘trade open’ kan worden beschouwd, met een gemiddelde ‘trade openness’ percentage van 84%. Het resultaat van de handelsopenheid is afhankelijk van de totale importen, exporten en GDP van Suriname.

De fluctuerende importen, exporten en GDP komen door de prijsgevoeligheid. Het overgrote deel van de Surinaamse exporten bestaat uit aluinaarde, niet monetair goud en ruwe olie (zie bijlage). Een diversificatie van de exporten is noodzakelijk, zodat de Surinaamse economie niet afhankelijk is van slechts de mijnbouwsector. Diversificatie kan zorgen voor meer zekerheid binnen de deviezenstroom. Ook zouden beleidsmakers kunnen zorgen voor een strengere wetgeving omtrent de importen, zodat de goederen die lokaal worden geproduceerd beschermt blijven. Hierbij kunnen onnodige importen voorkomen worden. Het lidmaatschap van de CARICOM en het geassocieerd lidmaatschap van MERCOSUR zouden een uitdaging moeten vormen voor Surinaamse ondernemers. Het lidmaatschap brengt mogelijkheden met zich mee om op grotere markten af te zetten. Het lidmaatschap zou ondernemers moeten motiveren om efficiënter te werken aan productontwikkeling, productiviteit en kwaliteitsverbetering om zo beter te kunnen concurreren. Ook zou Suriname moeten proberen om mogelijkheden te creëren tot verwerking van geïmporteerde halffabricaten en die te vervaardigen tot eindproduct in eigen land om deze dan vervolgens op potentiële markten af te zetten. Dit kan leiden tot werkgelegenheidscreatie, imports substitutie en meer deviezeninkomsten.

Geraadpleegde bronnen

Primaire bronnen:

- Cuyvers, L., Embrechts, R., Dejonghe, T., & Rayp, G. (2014) *Internationale economie (7e druk)*. De auteurs & Uitgevers n.v.
- Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz, M. (2012). *International Economics (Nine edition)*. California, America: University of California
- Porter, M.E. (2011). *Competitive advantage of nations: Creating and sustaining superior performance (4e edition)*. New york, America: Free Press
- Pugel, T., A. (2012). *International economics (sixteenth edition)*. New York, America: McGraw-Hill Education
- Salvatore, D. (2013). *International Economics (eleventh edition)*. America: John Wiley & Son
- Smith, A., Cannan, E. (2007). *Wealth of nations (10^e edition)*. America: Wordsworth Editions Ltd

Secundaire bronnen:

- Algemeen Bureau voor de Statistiek. (2000-2016). De handelsstatistieken
- Deodat, R. (2012). *Het Caricom Schollboek (3^e editie)*. Paramaribo, Suriname: het Caricom-Secretariaat
- Leysner-Lenting, Z. ('z.j.'). Syllabus Economische integratie
- Mathoera, B. ('z.j.'). Syllabus Internationale Economie
- Poll van, R.M. (2003). *Financieel Woordenboek*. Atlas Contact uitgeverij
- Secretariaat van de Caribische Gemeenschap. (2002). *Het herziene verdrag van Chaguaramas tot oprichting van de Caribische Gemeenschap met inbegrip van de Caricom interne markt en economie*. Paramaribo, Suriname: Secretariaat van de Caribische Gemeenschap
- The World Data bank. GDP van Suriname over de periode 2000-2016
- Touwen, de Jong & Griffiths. (2009). Syllabus Economische Theorie. Leiden, Nederland: Universiteit van Leiden

- Vasiliki, P. (2004). *The IMPACT OF TRADE OPENNESS ON ECONOMIC*. Rotterdam, Nederland: Erasmus School of Economics
- Warsosemito, R. ('z.j'). Syllabus Betalingsbalans en wisselkoers

Internet bronnen:

- <https://asean.org>
- <http://www.businessdictionary.com/definition/economic-integration.html>
- <https://www.caricom.org>
- <http://www.criti.info>
- <https://europa.eu>
- <https://www.mercosur.int>
- <https://www.toolshero.com/marketing/product-life-cycle-stages>
- <http://unctad.org>
- <https://www.wto.org>

BIJLAGE: DE IMPORTEN EN EXPORTEN GEDURENDE DE PERIODE 2000-2016

Tabel 72 Exporten van alumina, niet-monetair goud en aardolie versus alle overige exporten samen: kwartaalcijfers
 Table 72 Exports of alumina, non-monetary gold and crude oil versus all other exports together: quarterly figures

		Hoofdgroep / Main group	%	Overigen/Others	%
1996	1	39,782,413	58%	29,292,276	42%
	2	78,544,937	56%	61,360,758	44%
	3	111,664,682	72%	44,243,073	28%
	4	125,571,931	73%	47,337,850	27%
1997	1	83,646,963	64%	46,912,586	36%
	2	105,002,267	70%	46,003,459	30%
	3	92,851,081	64%	51,163,924	36%
	4	97,269,667	69%	43,637,176	31%
1998	1	113,267,267	72%	43,971,715	28%
	2	98,320,873	75%	33,012,004	25%
	3	85,711,403	73%	32,065,042	27%
	4	75,138,075	72%	28,783,902	28%
1999	1	71,683,396	73%	26,223,781	27%
	2	93,425,256	77%	28,525,775	23%
	3	96,979,842	78%	28,124,741	22%
	4	102,465,819	74%	35,075,519	26%
2000	1	128,057,205	78%	36,846,914	22%
	2	116,474,986	77%	34,572,419	23%
	3	83,546,204	80%	20,677,126	20%
	4	71,659,921	76%	22,086,857	24%
2001	1	54,334,822	70%	23,546,387	30%
	2	89,445,382	78%	24,649,049	22%
	3	39,716,199	64%	22,661,267	36%
	4	110,578,305	76%	34,291,260	24%

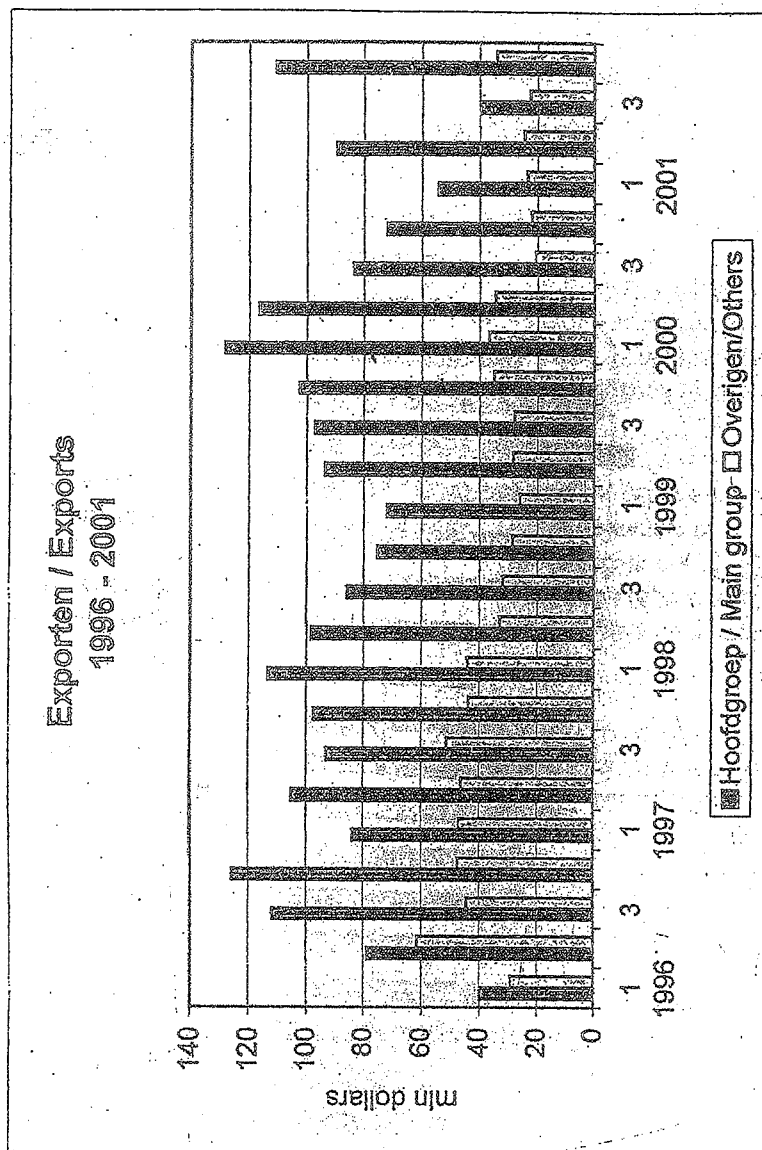

Table 77: Quarterly Imports by main groups in dollars
1996 - 1998

	1996				1997				1998			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
I. Investerings- en verwerkingsgoederen Investment and processing goods	45,516,634	66,688,293	76,362,041	84,151,237	72,907,494	73,885,377	57,757,222	87,237,373	63,018,507	109,572,975	87,416,299	69,679,850
II. Consumptiegoederen Consumer goods	19,647,570	48,509,102	56,502,576	64,266,573	56,438,469	52,697,864	61,972,866	56,132,729	49,065,446	52,964,069	56,690,760	49,364,301
III. Huishoudgoederen en gereedschap Household appliances and tools	5,884,846	8,755,848	11,183,576	10,794,108	8,680,251	12,874,207	9,865,667	12,436,651	12,786,687	13,371,275	12,962,356	8,144,326
IV. Overige goederen Other goods	505,252	935,542	1,167,932	1,309,402	726,556	1,362,810	1,810,149	1,345,622	851,324	1,128,228	1,233,157	948,416
Totaal / Total	71,554,302	124,888,785	145,216,125	160,521,320	138,752,772	140,820,258	131,405,904	157,152,375	125,721,964	177,036,547	156,302,572	128,136,993

1999 - 2001

	1999				2000				2001			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
I. Investerings- en verwerkingsgoederen Investment and processing goods	102,086,869	76,935,129	58,220,800	73,774,431	75,405,965	53,905,040	63,164,093	93,315,635	53,130,819	49,082,196	51,812,420	49,568,316
II. Consumptiegoederen Consumer goods	44,877,153	31,085,614	40,645,686	69,435,169	56,664,891	39,629,528	49,914,048	46,110,281	58,186,204	48,170,691	38,531,445	65,702,006
III. Huishoudgoederen en gereedschap Household appliances and tools	10,976,170	6,480,158	8,301,581	13,910,310	9,334,224	9,699,598	11,960,087	14,009,012	10,996,161	8,099,368	8,858,835	12,325,708
IV. Overige goederen Other goods	452,762	283,115	663,133	883,852	646,828	599,884	308,699	2,249,401	477,143	469,328	515,082	552,477
Totaal / Total	158,392,954	114,784,016	107,831,200	158,003,762	142,051,908	103,834,050	125,346,927	155,684,329	122,790,327	105,831,583	99,717,782	128,148,507

Tabel 73: Exporten van overige producten: gewichten in ton en waarden in '000 dollars
 Table 73: Quarterly exports of other products: weights in metric tons and values in '000 dollars

1996	Rijst		Overige landbouwproducten				Garnalen en vis:		Onbewerkt en gezaagd hout		Wilde vogels, dieren en reptielen		Overige		Totaal / Total	
	Rice		Other agricultural products		Shrimps and fish		Lumber and sawn timber		Wild animals, birds and reptiles		Others		Total			
	000 kg.	000 \$	000 kg.	dollars	000 kg.	dollars	000 kg.	dollars	000 kg.	dollars	dollars	dollars	dollars	dollars	dollars	dollars
1	7,092	2,899	11,500	3,017	1,756	13,732	1,369	282	50	9,321	29,292					
2	34,868	13,698	6,932	2,094	2,447	17,328	2,322	2,656	137	25,457	61,361					
3	18,134	6,877	9,091	2,753	2,342	10,679	9,277	1,335	90	22,510	44,243					
4	30,971	11,801	8,288	2,600	2,215	10,541	4,190	666	281	21,448	47,338					
1997	1	30,832	7,530	2,295	2,000	11,498	5,784	1,239	50	24,301	46,913					
2	15,500	4,311	11,324	3,168	2,825	11,270	11,712	1,172	99	25,984	46,003					
3	35,838	11,065	8,638	2,371	3,261	10,648	7,170	869	143	26,068	51,164					
4	21,278	5,960	4,218	1,160	2,995	12,397	7,349	1,556	224	22,341	43,637					
1998	1	23,778	7,985	2,076	2,397	8,099	2,491	549	1	25,261	43,972					
2	7,198	2,703	7,712	2,118	3,287	7,772	9,933	1,364	88	18,966	33,012					
3	10,785	4,258	3,776	1,036	3,674	9,032	11,166	1,399	90	16,251	32,065					
4	23,840	4,578	7,687	2,044	3,546	6,817	7,115	530	171	14,644	28,784					
1999	1	25,726	9,047	2,222	2,628	7,170	4,678	704	12	12,053	26,224					
2	10,283	3,703	12,400	2,953	3,991	10,494	6,793	598	146	10,632	28,526					
3	7,321	1,216	10,211	2,433	3,411	8,792	1,432	793	66	14,825	28,125					
4	34,495	4,224	14,414	3,490	4,458	10,784	1,238	305	193	16,081	35,076					
2000	1	14,349	12,008	3,217	4,426	15,889	2,061	601	39	13,441	36,847					
2	15,331	3,392	11,803	3,068	3,600	10,271	1,923	578	135	17,129	34,572					
3	1,440	415	10,297	2,435	5,116	7,809	2,255	592	57	9,369	20,677					
4	16,668	3,692	8,284	1,893	3,391	7,388	1,981	1,126	118	7,870	22,087					
2001	1	9,432	7,893	1,647	3,739	10,106	3,429	915	51	8,451	23,546					
2	14,491	2,376	9,663	1,867	4,186	8,927	9,930	1,414	117	9,134	24,649					
3	7,997	1,668	8,372	1,675	4,380	9,722	2,528	1,308	34	8,254	22,661					
4	20,620	3,769	11,297	2,226	4,854	10,911	2,363	600	72	16,713	42,552					
			37,225	7,436	17,159	39,666	18,247	4,237			34,291	105,148				

Tabel 25: Exporten van aluinaarde, niet monetair goud en ruwe olie versus overige exporten; kwartaalcijfers in US dollars

Table 25: Exports of Alumina, Non-monetary Gold and Crude Oil versus other Exports; Quarterly figures in US dollars

Jaar/ Year		Hoofdgroep/ Maingroup	%	Overige/ Others	%	Totaal/ Total
2001	1	55,099,822.00	71.3	22,231,728.00	28.75	77,331,550.00
	2	89,715,382.00	79.1	23,656,705.00	20.87	113,371,987.00
	3	39,640,919.00	65.3	21,028,639.00	34.66	60,669,558.00
	4	110,221,957.00	76.3	34,151,021.00	23.65	144,372,978.00
Totaal/ Total		294,677,980.00	74.5	101,067,093.00	25.54	395,746,073.00
2002	1	89,677,740.00	76.4	27,753,942.00	23.63	117,431,682.00
	2	79,686,763.00	75.4	25,959,284.00	24.57	105,646,047.00
	3	55,596,590.00	64.7	30,345,810.00	35.31	85,942,400.00
	4	116,614,138.00	77.1	34,568,822.00	22.87	151,182,960.00
Totaal/ Total		341,575,231.00	74.2	118,627,858.00	25.78	460,203,089.00
2003	1	128,481,710.00	79.8	32,478,294.00	20.18	160,960,001.00
	2	57,173,260.00	67.4	27,613,661.00	32.57	84,786,921.00
	3	196,058,859.00	85.8	32,517,076.00	14.23	228,575,935.00
	4	93,921,787.00	71.4	37,628,504.00	28.60	131,550,291.00
Totaal/ Total		475,635,616.00	78.5	130,237,532.00	21.50	605,873,148.00
2004	1	204,497,128.00	84.8	36,741,557.00	15.23	241,238,685.00
	2	93,826,680.00	73.1	34,574,451.00	26.93	128,401,131.00
	3	187,958,806.00	85.0	33,208,632.00	15.02	221,167,438.00
	4	176,927,830.00	81.6	39,952,518.00	18.42	216,880,348.00
Totaal/ Total		663,210,444.00	82.1	144,477,158.00	17.89	807,687,602.00
2005	1	191,338,215.00	85.9	31,360,263.00	14.08	222,698,478.00
	2	186,302,046.00	80.0	46,698,098.00	20.04	233,000,144.00
	3	225,100,930.00	79.2	59,050,425.00	20.78	284,151,355.00
	4	187,704,315.00	72.9	69,873,908.00	27.13	257,578,223.00
Totaal/ Total		790,445,506.00	79.2	206,982,694.00	20.75	997,428,200.00
2006	1	211,561,279.00	80.0	53,024,758.00	20.04	264,586,037.00
	2	251,853,896.00	82.9	51,886,843.00	17.08	303,740,739.00
	3	296,857,501.00	88.5	38,669,105.00	11.52	335,526,606.00
	4	212,910,419.00	78.6	57,826,722.00	21.36	270,739,141.00
Totaal/ Total		973,183,095.00	82.9	201,409,428.00	17.15	1,174,592,523.00

Tabel 26: Exporten van overige produkten: gewichten en waarden in US dollars
 Table 26: Exports of other products: weights and value in US dollars

Jaar/ Year		Rijst/ Rice		Overige Landbouw produkten/ Other Agricultural products		Garnalen en vis/ Shrimps and Fish		Ombewerkt en gezaagd Hout/ Lumber and sawn timber		Levende dieren/ Live animals
		000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	
2001	1	9,432.331	2,375.987	756.172	190.619	3,739.287	10,105.665	3,509.040	968.011	80.429
	2	14,491.012	3,169.264	686.760	164.657	4,185.523	8,926.798	9,965.447	1,449.470	219.562
	3	7,998.403	1,668.919	546.185	143.327	4,380.394	9,721.528	2,629.748	1,369.792	375.703
	4	20,620.329	3,769.253	1,147.605	223.065	4,853.529	10,911.148	2,580.729	699.156	478.017
	Totaal/ Total		52,542.075	10,983.423	3,136.722	721.668	17,158.733	39,665.139	18,694.964	4,486.429
2002	1	18,901.697	3,812.116	1,129.231	203.723	4,350.569	10,913.620	8,486.125	2,392.415	28.473
	2	17,620.395	3,324.761	734.235	241.712	5,353.975	9,215.680	4,621.094	950.698	297.343
	3	5,145.452	1,294.603	1,025.253	346.174	5,692.098	12,326.011	3,007.613	860.450	401.529
	4	30,712.58	7,666.924	721.015	275.917	4,862.500	11,650.532	2,355.313	759.689	923.435
	Totaal/ Total		72,379.802	16,098.404	3,609.734	1,067.526	20,259.142	44,105.843	18,470.145	4,963.252
2003	1	1,164.322	487.365	863.637	327.575	4,017.459	10,993.789	1,723.270	594.440	44.067
	2	9,413.289	2,591.988	756.581	304.989	4,909.317	11,609.424	36,239.354	1,067.945	210.162
	3	9,653.032	2,525.416	794.075	329.380	5,281.857	12,635.497	3,002.666	956.087	372.344
	4	20,069.675	5,974.366	654.411	278.026	5,746.853	11,653.760	3,457.837	827.501	574.541
	Totaal/ Total		40,300.318	11,579.135	3,068.704	1,239.970	19,955.483	46,892.470	44,423.127	3,445.973
2004	1	13,985.063	3,745.931	695.750	249.780	5,058.927	9,157.366	3,770.374	754.395	63.839
	2	10,374.114	1,995.066	707.634	237.663	4,902.307	9,004.812	3,039.537	641.018	97.679
	3	11,350.757	2,599.294	744.729	226.740	5,134.510	9,430.879	2,606.656	588.313	430.464
	4	14,811.470	38,38.391	878.111	330.244	4,293.453	8,092.797	2,999.697	657.517	453.771
	Totaal/ Total		50,521.404	12,178.682	3,026.224	1,044.427	19,389.197	35,685.854	12,419.264	2,641.243
2005	1	8,261.590	1,879.281	774.898	359.774	3,892.911	7,283.052	3,886.156	716.144	154.763
	2	10,825.936	2,762.754	778.046	316.449	5,466.328	9,507.383	3,960.945	668.989	130.420
	3	7,892.395	2,267.514	809.965	326.037	5,478.242	9,122.878	3,519.512	837.799	496.685
	4	8,242.148	1,943.486	709.096	323.455	5,019.150	8,216.541	4,229.676	925.189	176.951
	Totaal/ Total		35,222.069	8,853.035	3,072.005	1,325.715	19,856.631	34,129.854	15,596.289	3,148.121
2006	1	8,137.451	2,275.381	773.206	355.876	4,642.299	7,857.726	4,860.908	974.032	100.558
	2	11,968.278	3,289.198	538.567	252.326	5,540.146	8,972.147	4,752.133	1,234.322	183.725
	3	7,614.822	2,393.109	574.383	303.132	6,489.935	8,325.363	8,200.386	1,403.661	161.165
	4	12,768.109	3,475.807	697.143	371.762	5,316.191	7,256.428	7,860.379	1,277.243	260.804
	Totaal/ Total		40,488.660	11,433.495	2,583.299	1,264.096	21,988.571	32,411.664	25,673.806	4,889.258

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
 Ruwe data

General Bureau of Statistics
 Raw data

Tabel 30: Importen naar hoofdgroepen: Kwartaalbedragen in US dollars, 2001-2006
 Table 30: Quarterly Imports by main groups in US dollars, 2001-2006

Jaar/Year	Kwartaal/ Quarter	Huishoudgoederen/ Household appliances	Consumptie goederen/ Consumer Goods	Investeringsgoederen/ Investment Goods	Overige/ Others	Totaal import/ Total Imports
2001	1	10,996,161	58,178,972	53,130,819	477,143	122,790,327
	2	8,099,379	48,134,302	49,092,162	469,381	105,831,583
	3	8,858,835	38,507,115	51,812,420	515,082	99,717,782
	4	12,325,708	65,662,526	49,568,316	552,477	128,148,507
	Totaal/ Total		40,280,083	210,482,915	203,603,717	2,014,083
2002	1	7,371,798	41,389,290	52,541,600	472,766	101,787,498
	2	13,533,579	45,822,835	48,612,267	621,267	108,620,342
	3	17,394,680	60,336,777	57,595,132	1,293,589	136,655,587
	4	14,075,798	77,266,628	61,812,397	1,549,516	154,805,505
	Totaal / Total		52,375,855	224,815,530	220,561,396	3,937,138
2003	1	11,102,586	55,920,696	73,172,923	7,975,796	141,014,661
	2	10,404,328	73,636,144	81,220,443	17,478,150	165,880,040
	3	13,638,722	76,255,636	103,741,097	12,095,637	194,503,200
	4	15,147,237	85,645,881	100,547,583	15,831,734	202,464,592
	Totaal / Total		50,292,873	291,458,357	358,682,046	53,381,316
2004	1	11,916,624	55,392,739	70,318,484	2,320,699	138,503,395
	2	11,093,100	70,312,103	72,421,203	4,423,990	154,625,759
	3	11,334,425	64,467,043	100,878,533	4,937,000	177,622,445
	4	21,196,579	92,824,432	153,722,311	8,869,865	269,305,876
	Totaal / Total		55,540,728	282,996,317	397,340,531	20,551,554
2005	1	26,651,517	108,281,196	129,538,397	2,308,050	266,852,438
	2	12,940,680	161,555,880	106,394,632	614,967	281,597,974
	3	16,799,193	146,906,654	109,565,670	1,235,327	274,559,813
	4	14,706,971	105,674,098	105,590,280	971,834	227,034,125
	Totaal / Total		71,098,361	552,417,828	451,088,979	5,130,178
2006	1	11,133,991	148,526,375	101,983,655	667,446	262,355,139
	2	12,723,577	125,240,227	113,822,273	624,899	252,468,657
	3	13,425,645	118,170,459	104,811,338	1,071,352	237,542,137
	4	15,378,656	135,573,833	108,881,151	1,057,422	260,975,007
	Totaal / Total		52,661,869	527,510,894	429,498,417	3,421,119

Tabel 24: Exporten van aluinaarde, niet monetair goud en ruwe olie versus overige exporten; kwartaalcijfers in US dollars, 2004-2008
 Table 24: Exports of Alumina, Non -monetary Gold and Crude Oil versus other Exports; Quarterly figures in US dollars, 2004-2008

Jaar/ Year		Hoofdgroep/ Maingroup	%	Overige/ Others	%	Totaal/ Total
2004	1	204,497,128	84.77	36,741,557	15.23	241,238,685
	2	93,826,680	73.12	34,484,451	26.88	128,311,131
	3	187,958,806	84.98	33,208,632	15.02	221,167,438
	4	176,927,830	81.58	39,952,518	18.42	216,880,348
Totaal/ Total		663,210,444	82.12	144,387,158	17.88	807,597,602
2005	1	191,338,215	85.92	31,360,263	14.08	222,698,478
	2	186,302,046	79.97	46,662,340	20.03	232,964,386
	3	225,100,930	79.22	59,050,425	20.78	284,151,355
	4	187,704,315	72.86	69,909,666	27.14	257,613,981
Totaal/ Total		790,445,506	79.25	206,982,694	20.75	997,428,200
2006	1	211,561,279	79.96	53,024,758	20.04	264,586,037
	2	251,853,896	82.92	51,886,843	17.08	303,740,739
	3	296,857,501	88.48	38,669,105	11.52	335,526,606
	4	212,910,419	78.64	57,828,722	21.36	270,739,141
Totaal/ Total		973,183,095	82.85	201,409,428	17.15	1,174,592,523
2007	1	255,598,737	79.65	65,322,592	20.35	320,921,329
	2	307,846,322	85.49	52,249,933	14.51	360,096,255
	3	289,050,491	85.55	48,807,048	14.45	337,857,539
	4	285,624,608	83.96	54,557,120	16.04	340,181,728
Totaal/ Total		1,138,120,158	83.74	220,936,693	16.26	1,359,056,851
2008	1	360,705,635	83.61	70,725,046	16.39	431,430,681
	2	256,646,048	74.81	86,413,285	25.19	343,059,333
	3	412,029,206	77.51	119,522,805	22.49	531,552,011
	4	338,701,696	77.44	98,657,810	22.56	437,359,506
Totaal/ Total		1,368,082,585	78.47	375,318,946	21.53	1,743,401,531

Tabel 26: Exporten van overige producten: gewichten en waarden in US dollars
 Table 26: Exports of other products: weights and value in US dollars

Jaar/ Year		Rijst/ Rice		Overige Landbouw producten/ Other Agricultural products		Garnalen en vis/ Shrimps and fish		Onbewerkt en gezaagd Hout/ Lumber and sawn timber		Levende dieren/ Live animals		Overige	Totaal
		000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars	000 kg	000 Dollars		
2004	1	13,985,063	3,745,931	1,787,924	524,692	5,058,927	9,157,366	3,766,037	733,289	63,839	22,516,440	36,741,557	
	2	10,374,114	1,995,066	6,090,064	1,508,514	4,902,307	9,004,812	3,030,498	618,204	97,679	21,260,176	34,484,451	
	3	11,350,757	2,599,294	8,978,202	2,186,277	5,134,510	9,430,879	2,602,317	565,412	311,364	18,115,406	33,208,632	
	4	14,811,470	3,838,391	8,947,229	2,307,594	4,293,453	8,092,797	2,979,695	626,404	453,711	24,633,621	39,952,518	
	Totaal/ Total	50,521,404	12,178,682	25,803,419	6,527,077	19,389,197	35,685,854	12,378,547	2,543,309	926,593	86,525,643	144,387,158	
2005	1	8,261,590	1,879,281	8,636,817	2,356,848	3,892,911	7,283,052	3,885,003	697,776	154,763	18,988,543	31,360,263	
	2	10,825,936	2,762,754	15,061,098	3,806,028	5,466,328	9,507,383	3,945,707	650,682	130,420	29,805,073	46,662,340	
	3	7,892,395	2,267,514	11,779,619	2,926,869	5,478,242	9,122,878	3,509,394	804,764	496,685	43,431,715	59,050,425	
	4	8,242,148	1,943,486	10,812,237	2,659,483	5,019,150	8,216,541	4,227,066	906,023	176,951	56,007,182	69,909,666	
	Totaal/ Total	35,222,069	8,853,035	46,289,771	11,749,228	19,856,631	34,129,854	15,567,170	3,059,245	958,819	148,232,513	206,982,694	
2006	1	8,137,451	2,275,381	12,396,717	3,055,409	4,642,299	7,857,726	4,821,831	932,705	100,558	38,802,979	53,024,758	
	2	11,968,278	3,289,198	11,189,934	2,870,692	5,540,146	8,972,147	4,736,888	1,199,709	183,725	35,371,372	51,886,843	
	3	7,614,822	2,393,109	10,323,272	2,727,117	6,489,935	8,325,363	8,183,447	1,351,370	161,165	23,710,981	38,669,105	
	4	12,768,109	3,475,807	20,342,039	5,282,689	5,316,191	7,256,428	7,856,461	1,259,088	260,804	40,293,906	57,828,722	
	Totaal/ Total	40,488,660	11,433,495	54,251,962	13,935,907	21,988,571	32,411,664	25,598,627	4,742,872	706,252	138,179,238	201,409,428	
2007	1	10,105,149	2,739,187	11,863,953	3,234,891	5,677,567	9,913,778	6,498,746	1,333,198	139,413	47,962,125	65,322,592	
	2	18,791,281	5,054,923	18,065,153	5,003,111	5,886,464	7,906,068	4,346,702	1,030,253	80,074	33,175,504	52,249,933	
	3	10,870,403	3,100,719	19,166,383	5,338,667	5,841,746	8,330,201	4,801,723	1,391,919	138,312	30,507,230	48,807,048	
	4	13,447,807	4,457,608	15,716,205	4,598,926	6,362,369	7,789,242	15,759,159	1,576,762	149,249	35,985,333	54,557,120	
	Totaal/ Total	53,214,640	15,352,437	64,811,694	18,175,595	23,768,146	33,939,289	31,406,330	5,332,132	507,048	147,630,192	220,936,693	
2008	1	9,608,282	4,082,414	16,660,843	4,974,212	4,827,482	6,390,802	5,696,602	1,590,888	173,613	53,513,117	70,725,046	
	2	19,884,884	14,020,934	20,237,481	6,348,589	5,314,847	5,587,772	6,087,861	1,372,796	105,776	58,977,418	86,413,285	
	3	9,468,240	7,158,595	14,109,525	4,451,463	7,546,033	8,153,566	5,666,954	1,148,348	197,933	98,412,900	119,522,805	
	4	11,467,102	7,053,233	23,966,811	8,654,795	5,750,758	5,952,104	9,135,541	1,543,637	219,271	75,234,770	98,657,810	
	Totaal/ Total	50,428,508	32,315,176	74,974,660	24,429,059	23,439,120	26,084,244	26,586,958	5,655,669	696,593	286,138,205	375,318,946	

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
 Ruwe data

General Bureau of Statistics
 Raw data

Tabel 29: Importen naar hoofdgroepen: Kwartaalbedragen in US dollars, 2004-2008
 Table 29: Quarterly Imports by main groups in US dollars, 2004-2008

Jaar/Year	Kwartaal/Quarter	Huishoudgoederen/ Household appliances	Consumptie goederen/ Consumer Goods	Investeringsgoederen/ Investment Goods	Overige/ Others	Totaal import/ Total Imports
2004	1	11,916,624	55,416,307	70,318,484	851,980	138,503,395
	2	11,093,100	70,370,583	72,421,203	740,873	154,625,759
	3	11,334,425	64,524,965	100,878,533	884,522	177,622,445
	4	21,196,579	92,983,045	153,722,311	1,403,941	269,305,876
	Totaal/ Total		55,540,728	283,294,900	397,340,531	3,881,316
2005	1	26,651,517	107,349,558	129,538,397	2,308,050	265,847,522
	2	12,940,680	90,054,890	106,394,632	614,967	210,005,169
	3	16,799,193	114,996,920	109,565,670	1,235,492	242,597,275
	4	14,706,971	88,201,361	105,590,280	971,834	209,470,446
	Totaal / Total		71,098,361	400,602,729	451,088,979	5,130,343
2006	1	11,133,991	106,856,300	101,983,655	667,446	220,641,392
	2	12,723,577	101,347,434	113,822,273	624,899	228,518,183
	3	13,425,645	101,767,720	104,811,338	1,071,352	221,076,055
	4	15,378,656	107,049,455	108,881,151	1,057,422	232,366,684
	Totaal / Total		52,661,869	417,020,909	429,498,417	3,421,119
2007	1	13,184,815	101,347,290	123,449,772	3,520,349	241,502,226
	2	20,638,995	89,040,904	123,919,227	1,817,710	235,416,836
	3	23,219,340	113,848,966	125,335,179	1,032,636	263,436,121
	4	27,847,891	119,666,796	156,127,655	884,661	304,527,003
	Totaal / Total		84,891,041	423,903,956	528,831,833	7,255,356
2008	1	20,550,225	128,998,002	138,704,079	861,130	289,113,436
	2	20,200,278	121,586,587	184,902,803	928,355	327,618,023
	3	23,573,138	183,171,719	172,786,479	1,252,097	380,783,433
	4	21,151,828	89,092,570	185,535,335	11,056,860	306,836,593
	Totaal / Total		85,475,469	522,848,878	681,928,696	14,098,442

Tabel 24: Kwartaal en jaar exporten van mijnbouwproducten (hoofdgroep= aluinaarde, niet monetair goud en olie) en overige exporten; kwartaalcijfers in US dollars, 2009- 2^e kw. 2013

Table 24: Quarterly and annual Exports of mining products (main group= Alumina, non-monetary Gold and Oil) and other Exports; Quarterly figures in US dollars, 2009- 2nd qu. 2013

Jaar/ Year		Hoofdgroep/ Maingroup	%	Overige/ Others	%	Totaal/ Total
2009	1	314,168,993	89.0	38,649,975	11.0	352,818,968
	2	332,331,692	87.7	46,470,862	12.3	378,802,554
	3	281,396,244	83.7	54,701,522	16.3	336,097,766
	4	279,539,533	84.5	51,145,893	15.5	330,685,426
	Totaal/ Total	1,207,436,461	86.3	190,968,253	13.7	1,398,404,714
2010	1	496,540,809	91.1	48,757,031	8.9	545,297,840
	2	451,414,926	90.3	48,270,704	9.7	499,685,630
	3	397,281,203	86.9	59,806,861	13.1	457,088,064
	4	516,785,265	88.8	65,203,841	11.2	581,989,106
	Totaal/ Total	1,862,022,203	89.3	222,038,437	10.7	2,084,060,640
2011	1	503,261,370	89.0	62,289,646	11.0	565,551,016
	2	521,776,019	84.3	96,826,239	15.7	618,602,258
	3	400,999,951	86.0	65,212,902	14.0	466,212,853
	4	730,758,138	89.5	85,700,206	10.5	816,458,344
	Totaal/ Total	2,156,795,478	87.4	310,028,994	12.6	2,466,824,472
2012	1	523,689,891	89.7	60,427,038	10.3	584,116,929
	2	524,407,871	88.6	67,390,651	11.4	591,798,522
	3	461,794,930	80.9	108,883,763	19.1	570,678,693
	4	566,921,877	89.4	66,952,987	10.6	633,874,864
	Totaal/ Total	2,076,814,569	87.2	303,654,439	12.8	2,380,469,008
2013	1	540,638,479	89.6	62,909,849	10.4	603,548,328
	2	608,063,559	91.4	57,211,196	8.6	665,274,755

Tabel 25 : kwartaal en jaar exporten van overige produkten in US dollars; 2009 - 2^e kw 2013
 Table 25 : Quarterly and annual exports of other products in US Dollars; 2009 - 2nd qu. 2013

Jaar Year	Kw. Qu.	Rijst Rice	Ov. Landb. producten Other Agric. products	Vis en Garnalen Fish and Schrimps	Hout en houtwaren Wood and wood prod.	Levende dieren Wild animals	Overige		Totaal Total
							Other	Other	
2009	1	3,316,435	4,590,468	6,726,245	1,150,057	45,568	22,821,202		38,649,975
	2	7,402,040	7,315,301	11,024,892	1,461,287	67,065	19,200,277		46,470,862
	3	5,660,650	7,058,967	9,825,527	1,649,332	244,874	30,262,172		54,701,522
	4	4,795,297	9,209,771	9,032,286	1,752,899	227,341	26,128,299		51,145,893
	Totaal	21,174,422	28,174,507	36,608,950	6,013,575	584,848	98,411,951		190,968,253
2010	1	8,867,884	5,129,855	7,106,430	1,953,714	17,913	25,681,235		48,757,031
	2	8,173,941	4,768,087	9,638,969	2,019,507	74,984	23,595,216		48,270,704
	3	10,141,658	7,614,342	8,418,652	2,119,274	112,878	31,400,057		59,806,861
	4	10,662,787	9,579,989	5,914,303	2,536,479	287,725	36,222,558		65,203,841
	totaal	37,846,270	27,092,273	31,078,354	8,628,974	499,500	116,899,066		222,038,437
2011	1	9,680,232	8,920,211	8,961,082	2,402,001	75,254	32,250,866		62,289,646
	2	4,374,922	12,001,099	10,458,764	3,899,017	64,897	66,027,540		96,826,239
	3	10,909,946	6,853,380	7,745,799	3,373,109	318,489	36,012,179		65,212,902
	4	5,906,465	8,686,565	6,267,182	5,267,655	320,210	59,252,129		85,700,206
	Totaal	30,871,565	36,461,255	33,432,827	14,941,782	778,850	193,542,715		310,028,994
2012	1	10,867,204	8,770,321	9,937,302	5,305,750	127,557	25,418,904		60,427,038
	2	9,328,268	9,935,797	9,391,531	4,161,132	96,942	34,476,981		67,390,651
	3	24,850,285	9,811,241	8,864,515	3,991,495	288,054	61,078,172		108,883,763
	4	18,629,309	9,789,988	8,006,630	5,832,910	1,498,362	23,195,788		66,952,987
	totaal	63,675,067	38,307,347	36,199,977	19,291,287	2,010,914	144,169,846		303,654,439
2013	1	9,343,849	8,308,686	6,880,233	5,044,485	152,452	33,180,144		62,909,849
	2	8,002,612	10,176,485	10,288,188	4,771,870	63,566	23,908,475		57,211,196

Tabel 27: Importen naar hoofdgroepen: Kwartaalbedragen in US dollars, 2009-2° kw. 2013
 Table 27: Quarterly Imports by main groups in US dollars, 2009-2nd qu. 2013

Jaar Year	Kwartaal Quarterly	Investerings goederen Investment goods	Consumptie goederen Consumption goods	Huishoudgoederen Household appliances	Overige goederen Other goods	Totaal Total
2009	1	191,048,591	145,915,929	13,598,608	1,300,559	351,863,687
	2	185,696,355	128,110,522	17,891,972	471,712	332,170,561
	3	185,023,649	126,715,993	19,034,913	1,403,431	332,177,986
	4	223,773,353	123,492,064	27,576,683	1,011,366	375,853,466
	Totaal	785,541,948	524,234,508	78,102,176	4,187,068	1,392,065,700
2010	1	160,682,851	149,430,943	17,762,276	1,145,313	329,021,383
	2	186,972,050	129,409,408	24,853,766	899,913	342,135,137
	3	180,931,219	160,164,036	23,418,097	762,133	365,275,485
	4	177,968,896	155,593,319	26,727,821	1,217,062	361,507,098
	totaal	706,555,016	594,597,706	92,761,960	4,024,421	1,397,939,103
2011	1	185,460,106	137,113,062	19,619,270	1,776,825	343,969,263
	2	189,558,215	248,932,581	20,492,656	1,362,446	460,345,898
	3	195,541,025	159,887,163	24,586,593	2,208,871	382,223,652
	4	228,318,665	198,916,133	23,905,896	989,495	452,130,189
	Totaal	798,878,011	744,848,939	88,604,415	6,337,637	1,638,669,002
2012	1	227,043,203	142,819,932	22,949,177	1,100,729	393,913,041
	2	212,707,800	161,175,118	21,650,197	968,472	396,501,587
	3	224,582,577	177,594,195	25,893,840	5,332,980	433,403,592
	4	264,373,625	207,156,533	28,867,412	9,095,644	509,493,214
	totaal	928,707,205	688,745,778	99,360,626	16,497,826	1,733,311,435
2013	1	279,637,686	237,090,724	23,309,693	1,991,209	542,029,312
	2	354,466,017	261,043,085	24,231,929	2,285,909	642,026,940

Tabel 24: Kwartaal en jaar exporten van mijnbouwproducten (hoofddroep= aluminaarde, niet monetair goud en olie) en overige exporten; kwartaalcijfers in US dollars, 2012-1° kwartaal 2015

Table 24: Quarterly and Annual Exports of mining products (main group= Alumina, non-monetary Gold and Oil) and other Exports; Quarterly figures in US dollars, 2012- 1st Quarter 2015

Jaar/ Year	Kw qu	Hoofdgroep/ Main group	%	Overige/ Others	%	Totaal/ Total
2012	1	523,689,891	89.65	60,427,038	10.35	584,116,929
	2	524,407,871	88.61	67,390,651	11.39	591,798,522
	3	461,794,930	80.92	108,883,764	19.08	570,678,693
	4	566,921,877	89.44	66,952,987	10.56	633,874,864
Totaal/ Total		2,076,814,569	87.24	303,654,439	12.76	2,380,469,008
2013	1	540,638,479	89.58	62,921,044	10.42	603,559,523
	2	608,063,559	91.39	57,253,852	8.61	665,317,411
	3	307,565,014	82.31	66,113,651	17.69	373,678,665
	4	499,815,600	88.95	62,070,129	11.05	561,885,729
Totaal/ Total		1,956,082,653	88.73	248,358,676	11.27	2,204,441,328
2014	1	286,883,534	81.36	65,727,671	18.64	352,611,205
	2	522,937,733	88.79	66,051,289	11.21	588,989,022
	3	507,717,628	87.82	70,399,632	12.18	578,117,259
	4	314,613,387	79.06	83,341,062	20.94	397,954,449
Totaal/ Total		1,632,152,282	85.11	285,519,654	14.89	1,917,671,936
2015	I	426,393,146	80.88	100,769,426	19.12	527,162,572

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
Ruwe data

General Bureau of Statistics
Raw data

Tabel 25 : Kwartaal en jaar exporten van overige produkten in US dollars; 2012 -- 1ste kwartaal 2015
 Table 25 : Quarterly and Annual Exports of other products in US Dollars; 2012 -- 1st quarter 2015

Jaar Year	Kw. Qu.	Rijst Rice	Ov. Landb. produkten Other Agric. products	Vis en Garnalen Fish and Schrimps	Hout en houtwaren Wood and wood prod.	Levende dieren		Overige		Totaal Total
						Wild animals	Other	Wild animals	Other	
2012	1	10,867,204	8,927,939	9,937,302	5,305,750	127,557	25,261,286			60,427,038
	2	9,328,268	10,003,907	9,391,531	4,161,132	96,942	34,408,871			67,390,651
	3	24,850,285	10,003,236	8,864,515	3,991,495	288,054	60,886,178			108,883,764
	4	18,629,309	9,789,988	8,006,630	5,832,910	1,498,362	23,195,788			66,952,987
	Totaal/Total	63,675,067	38,725,070	36,199,977	19,291,287	2,010,914	143,752,123			303,654,439
2013	1	9,343,849	8,375,321	6,880,233	5,044,485	152,452	33,124,705			62,921,044
	2	8,002,612	10,213,005	10,288,188	4,771,870	63,566	23,914,611			57,253,852
	3	10,829,339	8,009,738	6,598,620	5,370,100	183,626	35,122,227			66,113,651
	4	11,383,820	8,923,283	7,642,569	4,902,666	182,347	29,035,445			62,070,129
	Totaal/Total	39,559,619	35,521,347	31,409,610	20,089,120	581,991	121,196,989			248,358,676
2014	1	13,450,407	7,679,799	8,291,622	6,614,644	134,394	29,556,805			65,727,671
	2	9,027,379	8,208,854	6,809,576	5,571,373	64,872	36,369,234			66,051,289
	3	13,157,722	7,901,751	9,072,457	7,341,819	311,534	32,614,348			70,399,632
	4	15,655,408	8,943,075	9,248,537	7,254,098	222,367	42,017,578			83,341,062
	Totaal/Total	51,290,917	32,733,479	33,422,192	26,781,935	733,167	140,557,965			285,519,654
2015	1	12,179,250	6,472,433	8,176,237	7,410,263	206,935	66,324,309			100,769,426

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
 Raw data

General Bureau of Statistics
 Raw data

Tabel 27: Importen naar hoofdgroepen: Kwartaal bedragen in US dollars, 2012- 1^e kwartaal 2015
 Table 27: Quarterly Imports by main groups in US dollars, 2012-1st Quarter 2015

Jaar Year	Kwartaal Quarterly	Investerings goederen Investment goods	Consumptie goederen Consumption goods	Huishoudgoederen Household appliances	Overige goederen Other goods	Totaal Total
2012	1	227,043,204	142,816,931	22,949,177	1,103,729	393,913,041
	2	212,707,800	161,175,118	21,650,197	968,472	396,501,587
	3	224,582,577	177,594,195	25,893,841	5,332,980	433,403,592
	4	264,373,626	207,549,215	28,867,442	8,702,931	509,493,214
	Totaal/Total	928,707,206	689,135,459	99,360,657	16,108,112	1,733,311,435
2013	1	279,637,685	237,090,921	23,309,693	1,991,212	542,029,511
	2	354,468,281	261,043,247	24,234,724	2,285,909	642,032,162
	3	391,378,082	203,015,905	31,395,961	6,899,162	632,689,110
	4	258,238,653	203,573,620	27,253,820	3,715,558	492,781,652
	Totaal/Total	1,283,722,702	904,723,693	106,194,199	14,891,841	2,309,532,435
2014	1	235,045,018	206,105,031	29,151,660	1,270,513	471,572,221
	2	199,330,262	173,215,044	21,021,044	1,460,100	395,026,450
	3	254,692,201	201,122,931	24,220,810	2,611,173	482,647,115
	4	263,020,433	180,854,597	31,094,394	2,512,233	477,482,156
	Totaal/Total	952,087,914	761,297,603	105,488,407	7,854,018	1,826,727,942
2015	1	306,589,511	181,595,799	29,461,799	2,005,903	519,653,012

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
 Raw data

General Bureau of Statistics
 Raw data

Tabel 24: Kwartaal en jaar exporten van hoofdgroep (aluinaarde, niet - monetair goud, ruwe olie, steenslag en cement) en overige;
kwartaalcijfers in US dollars, 2014 - 1^e kwartaal 2017

Table 24: Quarterly and Annual Exports of Main Group (Alumina, non-monetary Gold, Crude Oil, Broken or Crushed stone and Cement) and other; Quarterly figures in US dollars, 2014 - 1st Quarter 2017

Jaar Year	KW qu	Hoofdgroep/ Main group	%	Overige/ Others	%	Totaal/ Total
2014	1	286,912,830	81.37	65,698,375	18.63	352,611,205
	2	522,979,914	88.79	66,009,108	11.21	588,989,022
	3	507,745,168	87.83	70,372,092	12.17	578,117,259
	4	314,675,902	79.07	83,278,548	20.93	397,954,449
	Totaal/Total	1,632,313,814	85.12	285,358,123	14.88	1,917,671,936
2015	1	426,918,018	80.98	100,244,554	19.02	527,162,572
	2	381,629,251	79.89	96,089,316	20.11	477,718,567
	3	223,193,263	72.74	83,649,723	27.26	306,842,986
	4	431,101,989	85.78	71,490,558	14.22	502,592,547
	Totaal/Total	1,462,842,521	80.63	351,474,151	19.37	1,814,316,672
2016	1	148,095,231	75.50	48,052,243	24.50	196,147,474
	2	396,467,824	86.13	63,821,681	13.87	460,289,505
	3	174,024,194	73.12	63,989,939	26.88	238,014,133
	4	273,700,022	80.30	67,132,043	19.70	340,832,065
	Totaal/Total	992,287,271	80.33	242,995,906	19.67	1,235,283,176
2017	1	295,940,347	85.82	48,891,011	14.18	344,831,358

General Bureau of Statistics
Raw data

Algemeen Bureau v/d Statistiek
Bron: Ruwe data

Tabel 25 : Kwartaal en jaar exporten van overige produkten in US dollars; 2014 - 1° kwartaal 2017
 Table 25 : Quarterly and Annual Exports of other products in US Dollars; 2014 - 1st Quarter 2017

Jaar	Kw.	Rijst	Ov. Landb. Producten	Vis en Garnalen	Hout en houtwaren	Dranken, en azijn alcoholhoudende dranken Beverages, Spirits and Vinegar	Overige	Totaal
Year	Qu.	Rice	Other Agric. products	Fish and Schrimps	Wood and wood prod.	Other	Total	Total
2014	1	13,450,407	7,679,799	8,291,622	6,614,644	1,115,622	28,546,280	65,698,375
	2	9,027,379	8,208,854	6,809,576	5,571,373	1,100,818	35,291,107	66,009,108
	3	13,157,722	7,901,751	9,072,457	7,341,819	1,157,862	31,740,480	70,372,092
	4	15,655,408	8,943,075	9,248,537	7,254,098	1,415,985	40,761,445	83,278,548
	Totaal/Total	51,290,917	32,733,479	33,422,192	26,781,935	733,167	140,396,433	285,358,123
2015	1	12,179,250	6,472,433	8,176,237	7,410,263	782,461	65,223,911	100,244,554
	2	13,919,418	7,243,556	8,838,212	6,974,509	1,315,783	57,797,839	96,089,316
	3	8,960,128	5,973,765	10,344,832	7,706,804	842,559	49,821,635	83,649,723
	4	10,119,378	6,618,347	9,158,268	8,765,013	1,639,150	35,190,401	71,490,558
	Totaal/Total	45,178,174	26,308,100	36,517,549	30,856,589	928,813	211,684,925	351,474,151
2016	1	7,852,437	4,217,427	7,122,171	9,054,253	1,209,978	18,595,977	48,052,243
	2	7,124,008	6,019,081	8,181,022	9,108,289	1,124,973	32,264,308	63,821,681
	3	12,273,995	5,739,761	7,497,814	9,066,701	787,047	28,624,621	63,989,939
	4	13,194,309	6,311,921	8,630,069	10,591,196	2,267,056	26,137,492	67,132,043
	Totaal/Total	40,444,749	22,288,190	31,431,076	37,820,439	946,723	110,064,730	242,995,906
2017	1	4,197,370	4,519,404	8,745,831	10,261,189	897,451	20,269,766	48,891,011

Bron: Algemeen Bureau v/d Statistiek
 Ruwe data

General Bureau of Statistics
 Raw data

Tabel 26: Importen naar hoofdgroepen: Kwartaal bedragen in US dollars, 2014 - 1^e kwartaal 2017
 Table 26: Quarterly Imports by Main Groups in US dollars, 2014 - 1st Quarter 2017

Jaar	Kwartaal	Investerings goederen	Consumptie goederen	Huishoud goederen	Overige goederen	Totaal
Year	Quarterly	Investment goods	Consumption goods	Household appliances	Other goods	Total
2014	1	235,045,018	206,105,031	29,151,660	1,270,513	471,572,221
	2	199,330,262	173,215,044	21,021,044	1,460,100	395,026,450
	3	254,692,201	201,122,931	24,220,810	2,611,173	482,647,115
	4	263,020,433	180,854,597	31,094,894	2,512,233	477,482,156
	Totaal/Total	952,087,914	761,297,603	105,488,407	7,854,018	1,826,727,942
2015	1	306,589,511	181,595,799	29,461,799	2,005,903	519,653,012
	2	279,703,933	173,649,850	27,949,285	6,819,124	488,122,192
	3	295,417,193	170,402,672	21,644,330	4,019,003	491,483,198
	4	240,955,096	143,339,842	19,573,208	1,356,590	405,224,737
	Totaal/Total	1,122,665,732	668,988,163	98,628,622	14,200,621	1,904,483,139
2016	1	176,262,136	159,195,038	16,766,111	793,394	353,016,680
	2	169,714,916	125,197,878	15,657,135	1,548,192	312,118,121
	3	115,028,813	114,543,836	13,860,752	811,030	244,244,431
	4	140,092,777	110,175,038	14,715,728	547,565	265,531,107
	Totaal/Total	601,098,642	509,111,790	60,999,725	3,700,182	1,174,910,339
2017	1	144,538,914	110,360,885	15,871,766	349,740	271,121,305